

Ministrica Petrinova zarezala v socialno partnerstvo

Spremenjen pravilnik o obratovalnem času prodajaln je po mnenjih predstavnikov vseh sindikatov, kot so jih izrazili na seji ekonomsko-socialnega sveta (ESS) to sredo, krepko zarezal v socialno partnerstvo. Ker so se delodajalci odločili za obstrukcijo razprave, so Dušan Semolič, Sandi Bartol in drugi problem lahko le obrazložili. Semolič je zahtevo ZSSS za odstop ministrice Tee Petrin obrazložil zlasti z njeno več-

mesečno neodzivnostjo za pogovor o odprtih vprašanjih in nepripravljenosti za sodelovanje. Objavljeni pravilnik o obratovalnem času prodajaln je po njegovih besedah le pika na i njegovega ravnanja. Sandi Bartol je obrazložil prizadevanja SDTS za sprejetje prejšnjega pravilnika, ki je bil za delavce bolj ugoden. Sindikatu so šle na roko tudi lokalne skupnosti, ki so sprejemale merila za dežurne trgovine. Bartol je go-

voril tudi o posledicah podaljševanja obratovalnega časa na število zaposlenih v trgovini. Podatki dokazujejo, da namesto da bi trgovci zaposlili več ljudi, število zaposlenih celo zmanjšujejo.

Ker so delodajalci sejo predčasno zapustili, ESS ni mogel sprejeti nobenih sklepov. Predsedujoči minister Vlado Dimovski se je le zavezal, da bo še ta teden s sindikati organiziral pogovor o tem problemu. Zaradi pravilnika so se oglasile tudi nekatere politične stranke (ZLSD, Nova Slovenija), ki mu bolj ali manj odločno nasprotujejo.

Kot je na tiskovni konferenci SDTS povedal njegov predsednik Franci Lavrač, bo sindikat na pogajanjih zahteval, naj bo nedeljsko delo v primerjavi z delom med tedom 200 odstotkov dražje. Sindikat se bo za to, da bi dosegel omejitve nedeljskega dela, kar omogoča na novo sprejeti pravilnik o obratovalnem času trgovin, boril z vsemi sredstvi. V pomoč mu bo tudi bogat stavkovni sklad.

Več na 3. strani

Kakšen bo novi zakon o delovnih razmerjih?

Svobodni Sindikati Slovenije

ZA ODMOR IN MALICO SE MORAMO BORITI!!

ZSSS zahteva odstop ministrice dr. Tee Petrin

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo z ogorčenostjo sprejeli vest o spremembah pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Ministrica za gospodarstvo dr. Tea Petrin je z njim obšla tudi socialni dialog, ki je eden izmed temeljev evropskega socialnega modela.

ZSSS zahteva zaradi že večkrat izraženega podcenjujočega odnosa do socialnega sporazumevanja njen takojšen odstop.

ZSSS se ne more in se ne bo nikoli strinjala s politiko, ki v zadnjem času kaže vse bolj prevladujoče obrise, da bo Sloveniji zavlada peščica mogočnih lastnikov kapitala, ki s hlastanjem po dobičkih čedalje bolj teptajo delavske pravice in jih ne briga ne zdravje ne pravica do počitka delavcev.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije se bo pridružila protestom, ki jih bo organiziral Sindikat delavcev trgovine Slovenije, prav tako pa bo zahtevala, da se problematika obratovalnega časa prodajaln takoj uvrsti na dnevni red seje ekonomsko-socialnega sveta.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Ekonomsko-socialni svet o tekstilni, oblačilni, obutveni in usnjarski industriji

Če ne bo hitrih ukrepov, "visijo" Peko, Almira, Bača, Majšperk in še kdo

Ekonomsko-socialni svet (ESS) je to sredo obravnaval dva programa o prilagajanju industrije pogojem notranjega trga Evropske unije. Prvega je ministrstvo za gospodarstvo pripravilo za tekstilno in oblačilno industrijo, drugega pa za usnjarsko in obutveno industrijo. V razpravi so predstavniki vseh treh socialnih partnerjev dokaj enotno menili, da programa, čeprav vsebujeta tudi operativni program ukrepov, ne bosta rešila teh industrijskih vej, in se zato zavzeli za celovitejši program, za katerim naj bi stala vlada v celoti, ne le posamezna nepovezana ministrstva.

Razpravljavci so posebej poudarili, da mora biti program podprt tudi s konkretnim denarjem. Sedaj predvidenih 1,2 milijarde ne bo dovolj. **Tone Rozman**, predsednik Stupisa, je med drugim povedal, da dela v teh štirih industrijskih panogah 40.000 delavcev, ki so zelo slabo plačani. V povprečju zaslužijo 40 odstotkov manj, kot je povprečna plača vseh zaposlenih, in 27 odstotkov manj od povprečja plač v predelovalnih dejavnostih. Reševanje podjetij na račun nizkih plač ne more biti uspešno.

Sedanji položaj podjetij je zelo slab in prav lahko se zgodi, da bo vsak mesec več podjetij v postopku prisilne poravnave ali celo v stečaju.

Oba programa sta po Rozmanovih besedah pomanjkljiva, ker nimata zagonskih sredstev za prestrukturiranje. Problem je tudi odmaknjenost ukrepov, ki bi lahko začeli učinkovati šele potem, ko tekstilne in drugih industrij ne bi bilo

več. Rozman je opozoril na še eno pomanjkljivost – odsotnost regionalnih načrtov in sredstev na njihovi podlagi. Predlagal je, naj vlada ukine davek na plačilno listo, uvede beneficirane obrestne mere in selektivno zniža prispevke za socialno varnost.

Če država ne bo sprejela nobenega od teh predlogov, je po Rozmanovih besedah najbolje, da začne pripravljati program postopnega zapiranja tovarn, podoben tistemu za rudnike. Če rešitve ne bodo pripravljene hitro, bodo Peko, Almira, Bača, Majšperk in še kdo že zelo kmalu na prvih straneh časopisov.

Predstavniki združenja tekstilne industrije pri GZS je opozoril, da podjetja še niso prejela 30 odstotkov denarja, ki jim je bil odobren že lani. Po besedah **Braneta Mišiča** so bili podobni programi pripravljani že leta 1995 in 1998, vendar niso dali sadov, saj se ni nič spremenilo na boljše.

Analiza stroškov podjetij kaže, da pri tehnološki zelo zaostajamo (premalo vlagamo), le na račun izčrpavanja delavcev pa ni mogoče napredovati. Čeprav nekateri govorijo, da EU ne dovoljuje znižanja prispevkov, vsaj v Franciji po Mišičevih besedah to počnejo. Delo v tekstilni industriji je najbolj intenzivno, plače pa v nobeni dejavnosti niso tako nizke. **Jože Turkl**, podpredsednik Stupisa, se je zavzel za mehak način zmanjševanja števila zaposlenih, za kar je seveda treba imeti dovolj denarja.

Razpravo je minister **Vlado Dimovski**, ki je na seji prevzel predsedovanje, zaključil z ugotovitvijo, da imajo po mnenju vseh socialnih partnerjev obravnavane panoge perspektivo. Ker pripravljene programi ne zadoščajo za rešitev iz sedanjega položaja, je treba pripraviti program prestrukturiranja. Vlada mora definirati tudi oblike denarnih pomoči. Vse skupaj naj bi pripravila interdisciplinarno sestavljena strokovna skupina, v kateri naj bi bili predstavniki ministrstev za gospodarstvo, delo in finance. Ta skupina bi morala domisliti tudi takšne ukrepe, da bi jih bilo mogoče hitro udejanjiti in jih ne bi ovirali birokratski postopki. Pri pripravi operativnih programov bo treba upoštevati tudi sklepe odbora za gospodarstvo državnega zbora, sprejete v prejšnjem mandatu. Čez mesec dni pa naj bi ESS obravnavala novo gradivo, ki bo upoštevalo vse te zaključke.

F. K.

Od EU bomo dobili več, kot bomo izgubili

Po besedah Janeza Potočnika, prvega pogajalca za vstop Slovenije v Evropsko unijo, bo naša država do konca švedskega mandata verjetno začasno zaprla še tri ali celo štiri poglavja. Dejanski vstop v polnopravno članstvo pa ni odvisen le od naše usposobljenosti, ampak tudi od pripravljenosti sedanjih članic. Ker je Švedska zagovornica hitrejših širitve, je njeno predsednikovanje mogoče izrabiti za zapiranje več področij. Pogajanja o tem tudi niso naporna, saj nimamo večjih odprtih vprašanj.

Potočnik zato meni, da bomo že v bližnji prihodnosti začasno zaprli poglavje Prost pretok dobrin, kjer bomo zlasti zaradi farmacevtskih podjetij zahtevali petletno prehodno obdobje. Ker je Avstrija umaknila embargo, bomo kmalu zaprli tudi področje energetike. Tudi področje Okolja bo mogoče hitro zapreti, vendar bomo za dele tega področja zahtevali tri prehodna obdobja. Za-

Janez Potočnik, vodja ožje pogajalske skupine za vstop v EU, se je na povabilo Dušana Semoliča ta torek pogovarjal s funkcionarji ZSSS in sindikatov dejavnosti.

prli naj bi tudi poglavje Prost pretok kapitala, pri katerem pa se bomo morali odpovedati vzajemnosti.

Potočnik meni, da sedanjih trgovinskih sporazumov s Hrvaško in Makedonijo ne bomo mogli ohraniti.

Predstavniki sindikatov so Potočnika opozorili zlasti na prenatrjeno zaprtje PCP, zaradi česar se je naklonjenost državljanov vstopu v EU zmanjšala. Potočnik je povedal, da njegova pogajalska skupina nima pristojnosti za urejanje domačih vprašanj in ministrom tudi pameti ne more soliti. Sindikalisti so mu tudi povedali, da imajo tudi Slovenci zaradi velike brezposelnosti in višine plač razloge, da si delo poiščejo v razvitih državah in da to počnejo zlasti izobraženci. Na vprašanje Branke Novak, zakaj pri reševanju tekstilne industrije ne upoštevamo portugalskih izkušenj, je Potočnik svetoval, naj ljudje obišejo to državo in povedo, kaj od njihovega bi lahko uporabili tudi pri nas.

Kritiko, da se preveč prilagajamo in da bomo od Evropske unije dobili manj, kot bomo izgubili, ter da je zaradi tega veliko evroskeptikov, pa je Potočnik zavrnil, da bomo od Evrope dobili več, kot bomo izgubili.

F. K.

Tiskovna konferenca Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS)

Hud udarec socialnemu partnerstvu

Vodstvo sindikata delavcev trgovine Slovenije je za ta ponedeljek novinarje povabilo na tiskovno konferenco, na kateri jih je želelo seznaniti z rezultati lani spremenjenega pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Ker pa je bila v petek objavljena vest, da je nova ministrica za gospodarstvo v Uradnem listu objavila povsem spremenjen pravilnik in z njim suspendirala prejšnje spremembe, so udeleženci tiskovne konference največ besed namenili temu dejanju ministrice in ga zaradi posledic za trgovke in trgovce označili za "živo grozo".

Kot je povedal **Sandi Bartol**, v SDTS ocenjuje, da se podjetja v veliki večini držijo lani spremenjenega pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Le posamezni trgovci so ravnali drugače in med trgovce vnašali nemir. Zaradi tega je direktor družbe Rudninis, ki upravlja hipermarket Leclerc, prejšnji teden sindikatu očital, da ima dvojna merila. Ena naj bi uporabljal za Leclerc in druga podjetja, ki spoštujejo pravilnik in druge predpise, druga pa za Mercator, ki se na pravilnik poživlja. Če sindikat ne bo mogel vplivati na Mercator, da bi se zažel obnašati drugače, bo imel Leclerc svoj hipermarket odprt tudi ob nedeljah. Po Bartolovih besedah bo tako prišel do veljave podivjani liberalizem, katerega posledice bodo občutile zlasti ženske.

"Še prejšnji petek smo se z državnim sekretarjem na ministrstvu za zakonodajo pogovarjali, kako naj bi inšpekcije in pravosodni organi delovali proti tistim, ki se poživljajo na pravni red. Državni sekretar se je z nami strinjal, da so zagrožene kazni za prekrške neučinkovite, da so neučinkovita tudi sodišča ... Pogovarjali smo se tudi o tem, kako bi SDTS lahko sodeloval pri oblikovanju zakonodaje, da bi kršiteljem bolj stopili na prste.

Takrat še nismo vedeli, da je v tisku že spremenjen pravilnik o obratovalnem času, ki je suspendiral pridobitve prejšnjega, za katerega smo si prizadevali več kot leto dni. Danes smo ga proučili in ugotovili, da je živa groza. Čeprav se zavedamo, da je v naši družbi več različnih interesov, v popravljenem pravilniku ni nobenega relevantnega interesa, je le interes določenega posameznika, enega samega trgovca.

Objavljeni novi pravilnik je grob, neetičen, ne-civilizacijski in nedemokratičen poseg v delovni režim trgovcev in trgovk. Pravilnik je uveljavljen mimo interesov zaposlenih in tudi mimo interesov potrošnikov. Ministrica Petrinova ni upoštevala niti stro-

ke, ki je po naročilu združenja za trgovino pripravila analizo, po kateri naj bi bil obratovalni čas v trgovinah stvar dogovora med socialnimi partnerji.

Novi pravilnik suspendira tudi lokalne skupnosti, ki so sprejele že dobra merila za dežurne prodajalne. Suspendiran je tudi dogovor med SDTS in upravo BTC, po katerem v tem nakupovalnem središču trgovine ob nedeljah niso odprte.

Z novim pravilnikom dobiva delodajalec pristojnost, da sam določa obratovalni čas, ki ga je dolžan prijaviti le statističnemu uradu.

Želimo, da se pravilnik takoj suspendira. Zahtevali bomo, da ekonomsko-socialni svet o njem razpravlja na izredni seji. Zahtevamo sestanek s predsednikom vlade in ministrico za gospodarstvo, kjer jima bomo predlagali, naj pravilnik umaknejo. Zahtevali bomo, da pravilnik obravnava tudi odbor za delo državnega zbora. Mislimo, da bi bilo vprašanje odpiralnega časa bolje urediti z zakonom. Če ga vlada ne bo hotela vložiti, bomo za to prosili eno od parlamentarnih strank.

O vsebini pravilnika bomo obvestili tudi Evropsko konfederacijo sindikatov, matični odbor Evropskega parlamenta in Mednarodno organizacijo dela. Sklicali bomo tudi razširjeno konferenco SDTS, na kateri bo članstvo povedalo, kaj misli o takšnem pravilniku.

Mislim, da je novi pravilnik usmerjen proti našemu sindikatu, ker mnoge moti naša pokončna drža, ki smo jo pokazali tudi pri drugih problemih, na primer pri plačni politiki. Naš sindikat očitno zelo moti tistega, ki si je uzurpiral krojenje pravne reda v državi," je zaključil Bartol.

Predsednik SDTS **Franci Lavrač** je dodal, da bo sindikat naredil vse, da bi delo ob nedeljah bilo za 200 odstotkov dražje kot delo med tednom. Ker bo nedeljsko delo dražje, bodo trgovci prisli-

Na tiskovni konferenci v prostorih hipermarketa Leclerc so sodelovali tudi direktor Rudninisa in sindikalni zaposleniki tega podjetja.

ljeni povečati svoje marže, čeprav tega menda ne želijo.

Le 82.000 tolarjev, kolikor v povprečju zaslužita trgovci ali trgovka, je po Lavračevih besedah nečastno za ljudi, ki so se za svoje delo izsolali. SDTS bo vztrajno zahteval večje plače. Pri zahtevi bo lahko vztrajal, saj ima bogat stavkovni sklad. Z vsem tem želi sindikat doseči, da trgovkam in trgovcem ob nedeljah ne bo treba delati.

Jean Francois Higonet, direktor družbe Rudninis, upravljavke Leclercovega hipermarketa, je povedal, da je bilo nedeljsko delo, ko je francosko podjetje prihajalo k nam, prepovedano. Sedaj je dovoljeno in zato se bo vodstvo podjetja po dogovoru z zaposlenimi in sindikatom odločilo, ali je zaradi ekonomskih in socialnih razlogov smotno imeti hipermarket odprt tudi ob nedeljah in praznikih.

Osebo tudi meni, da delo ob nedeljah ni dodatna storitev. Tudi če bi imeli odprto ob nedeljah, bi tedenski zaslužek ostal skoraj enak. Posledice na socialnem področju pa bi bile zelo komplicirane. Vendar če konkurenca dela tudi ob nedeljah, se je s tem pač treba soočiti, je še menil Higonet.

Po besedah **Staneta Drobniča**, sekretarja območnega odbora SDTS, mu je eden od direktorjev trgovskih podjetij dejal, da je z novim pravilnikom vse dovoljeno. Ker ni učinkovitega nadzora, je novi pravilnik legaliziral suženjsko delo trgovk in trgovcev. Suženjsko zaradi tega, ker ni ustrezno plačano. Sedaj ni plačanega kar 10 odstotkov opravljenega dela. Tako je, ker so uradne evidence opravljenih in drugačne od stvarno opravljenih. Veliko zaposlenih mora na delo priti precej pred odprtjem trgovin in ostati tudi po zaprtju.

Ministrica pravi, da je odpravila nezakonnost

Na tiskovni konferenci to sredo ob 13. uri je ministrica Tea Petrin pojasnila razloge, zakaj je objavila spremenjen pravilnik o obratovalnem času prodajaln, in odgovorila tudi na kritike sindikatov. S spremenjenim pravilnikom je odpravila nezakonito stanje, saj je bila zoper nje vložena pobuda za presojo ustavnemu sodišču. Kritike sindikata na njen račun je označila za neutemeljene, saj opozarjajo le na probleme delovnega časa, s katerim obratovalni čas nima nobene zveze. O pravilniku se s sindikatom ni pogovarjala, saj po zakonu o trgovini obratovalni čas določa ministrstvo za gospodarstvo.

Če kdo ne upošteva delovnopravne zakonodaje, pa je to resen problem, na katerega je sindikat dolžan opozarjati, in pri tem lahko računa na njeno podporo ministrice.

Na vprašanje, kako komentira zahtevo ZSSS, naj takoj odstopi, je Petrinova vprašala, ali naj odstopi, ker je popravila nezakonito stanje. Povedala je tudi, da sama kupuje ob nedeljah, ko kupujejo tudi nekateri najbolj glasni nasprotniki pravilnika. S sindikati se bo pogovarjala, vendar naj prej umirijo svoje nastopanje.

F. K.

Franček Kavčič

Delodajalci zaposlene odvrtačajo od sindikata

Milena Sitar, sekretarka območne organizacije ZSSS za Gorenjsko, nas je sprejela sredi najhujšega "direndaja", priprav na selitev iz prostorov v Škofji Loki v nove v Kranju. Sekretarko smo obiskali skoraj natanko po letu dni, ko je za naš časnik odgovarjala na vprašanja o razmerah v gorenjskem turizmu. Tokrat nas je zanimalo, kaj se je od tistikrat v turizmu na Gorenjskem spremenilo (v upanju, da se je na bolje). Osvetlili pa smo tudi druga področja sindikalnega dela.

Pred letom dni ste za naš časnik ocenili položaj v gorenjskem turizmu kot ne preveč obetaven. Kakšen je danes?

V nekaterih podjetjih so se razmere izboljšale, v drugih pa poslabšale. Najbolj se je položaj popravil v Hotelu Toplice. Pred letom dni je bilo v tem podjetju še veliko težav in odprtih vprašanj, zlasti v zvezi z lastninjenjem. Toplice so bile tudi v prisilni poravnavi. Pogodbe s strateškim partnerjem Savo iz Kranja so zdaj podpisane in v hotelu se začena nov zagon. Najprej ga bodo obnovili, saj je precej dotrajan. Zatem bo družba Sava obnovila še vilo Bled, ki jo je od države dobila v dolgoročni najem. V prisilni poravnavi je bil tudi blejski hotel Kompas.

Veliko slabša pa je bila turistična bera v Bohinju. Na Voglu je bilo letos sicer dovolj snega, medtem ko ga je drugod primanjkovalo, toda smučarji na Vogel niso mogli, ker gondola pač ne vozi. V velikih težavah je celoten bohinjski turizem, še zlasti pa hotel Kompas. Ta ima sicer najboljšo lego od vseh bohinjskih turističnih objektov, vendar je vse njegove prednosti izničilo slabo vodenje v preteklih letih. Novi večinski lastniki ga zdaj obnavljajo in zagotavljajo, da bodo ohranili prvotno namembnost. V Kompasju je zaposlenih še kakih 17 delavcev, ki pa plač ne dobivajo. Zato so delavci zahtevali prekinitve delovnega razmerja. Inšpektor za delo je že izdal odločbo, po kateri bodo ti delavci lahko šli na zavod za zaposlovanje. Hkrati bomo to družbo tožili za vse neizplačane plače in tudi za neizplačane regrese za dopust zadnjih pet let. Radovljiski hotel Grajski dvor v Radovljici so lastniki deloma prodali. Zaposlenih je ostalo le še nekaj delavcev, druge pa so prerazporedili po drugih podjetjih.

Položaj v Kranjski Gori se izboljšuje in kljub sorazmerno slabi letošnji zimski sezoni ni kritičen. Vprašljiva pa so delovna mesta v brezcarinskih trgovinah na Ljubelju in v Ratečah.

V težavah je menda tudi hotel Transturist v Škofji Loki?

Hotel se, gledano vse njegove dejavnosti skupaj, ima tudi nekaj gostiln, nekako prebija, vendar je zelo slabdo zaseden. Zgrajen je bil v času prepričanja, da mora vsaka občina imeti svoj hotel, in je prevelik za sedanje prenočit-

Z Mileno Sitar smo se "sprehajali" po gorenjskih podjetjih

vene potrebe. Morda pa tudi vodstva hotela niso bila vedno dovolj prodorna, del krivde za slabo poslovanje pa lahko pripišemo minulim slabim zimam.

V gostinstvu pa se zdaj najbolj ubadamo z narobe obračunanimi nadomestili plač pri bolniških.

Za kaj gre?

Podjetja izračunavajo nadomestila plač pri bolniških odsotnostih z dela samo iz osnovne plače, povečane za minulo delo, ne upoštevajo pa dodatkov za delo v popoldanskem, nočnem času, za nedeljsko delo, ki jih je v gostinstvu in turizmu precej. Zato so delavci, ki so v bolniškem staležu, precej prikrajšani. Tako ravnanje je nezakonito, neizplačana razlika je iztožljiva. Poslali smo dopise vsem podjetjem z opisom problema in s prošnjo, naj preverijo izplačevanje nadomestil in z ugotovitvami seznanijo sindikalnega zaupnika. Te pa smo tudi seznanili s problemom in jim ponudili, naj nam pošljejo nekaj takih plačilnih listov, da bi zanje preverili, ali gre za napačni obračun.

Kaj ne bi bilo bolje neposredno obvestiti delovno inšpekcijo, namesto da se sindikat trudi s pošiljanjem vljudnih opozoril delodajalcem?

Raje se pogovorimo z upravami. V podjetju Golf in Park hoteli Bled na primer smo že dosegli, da so zaposlenim obračunali in plačali vse zaostanke za pet let nazaj. Ker pa so bile plače in dodatki višji, kot določa kolektivna pogodba, uprava pa je 'zagrozila', da se bo v prihodnje držala določil kolektivne pogodbe, če bomo vztrajali pri izplačilu celotnih zaostankov, smo v soglasju z zaposlenimi z upravo sklenili kompromis. V kolektivni pogodbi tudi v prihodnje ostane dosedanja višja raven plač in dodatkov, delavci pa ne bodo terjali obresti na zaostala izplačila.

Zajec torej tiči v oceni realnih možnosti.

Natanko tako. Treba je oceniti, ali je bolje čakati leta, da sodišče razsodi v sporu, ali se je bolje dogovoriti z upravo.

Inšpekcija tudi ni dovolj učinkovita. Inšpektor sicer na našo pobudo izda odločbo, vendar je treba pred nadaljnjimi koraki počakati, ali jo je delodajalec izpolnil. Delodajalci pa so že zdavnaj ugotovili, da lahko zavlačujejo: obljubijo, da jo bodo izpolnili, vendar čez čas, ker je trenutno ne morejo. In se jim gleda skozi prste.

Tako je bilo v Hotelu Jelovica: inšpektor je odločbo izdal, ni pa zadeve prijavil sodniku za prekrške. V podjetju se zaradi inšpektorjeve od-

Milena Sitar: Sindikati imamo težave z včlanjevanjem zlasti delavcev v majhnih novih podjetjih, kjer delodajalci bodisi jasno prepovejo sindikatu ali pa delavcem nečlanom nudijo vrsto ugodnosti.

ločbe seveda ni nič spremenilo. Za to pravkar pišem novo pritožbo inšpektorju, nadzorni svet podjetja pa bomo seznanili s tem, da bo imela firma veliko večje stroške, če jo bomo tožili, kot bi jo veljalo izplačilo delavcem.

Marsikdo meni, da za številne prisilne poravnave v zadnjih dveh letih ni 'kriv' le zakon o finančnem poslovanju, pač pa so bile nekatere 'zaigrane', navidezne, ker se je bilo tako najlažje znebiti manj produktivnih delavcev.

Lahko bi bilo tako. Uprave se v postopku prisilne poravnave z laskoto otresejo manj produktivnih delavcev; tistih, ki so veliko v bolniški, nosečnic, žensk na porodniškem dopustu, invalidov, delavcev z omejitvami pri delu. Tudi sindikalni zaupniki pridejo na seznam presežnih delavcev; na Gorenjskem imamo dva taka primera.

Zakonodaja bi po našem mnenju morala omejiti odpuščanje delavcev v prisilnih poravnava. Kajti če je podjetje tako daleč, da mora v prisilno poravnavo, ne more imeti dovolj denarja za odpravnine. Če pa jih ne more izplačati, potem prisilna poravnava ni za-ključena, se ni izšla.

Vendar delodajalci nekako nočejo verjeti, da bodo vse te odpravnine morali plačati.

Pri tem so negotovi celo sodniki. V lesnem podjetju LIO je bil stečaj že po sprejetju tega zakona, vendar nam je stečajna upraviteljica prerekala odpravnine. Prva obravnava na sodišču je bila pred dvema mesecema, pa še ni sodbe. Kaže, da si sodnica še ni na jasnem, kako bo odločila. V prisilni poravnavi v tržiški BPT je bilo presežnih 40 delavcev. Podjetje nikakor nima denarja za odpravnine zanje. Tu di v tem primeru bomo vložili tožbe.

Ali je na Gorenjskem veliko prisilnih poravnav?

Je. Tudi v Elanu je v teku prisilna poravnava

va in tudi tu je presežnih 30 delavcev, med njimi delavka na porodniškem dopustu, delavci, katerih zakonski partner je brezposeln itd.

Skratka, pri prisilni poravnavi odpadejo vsi socialni oziri, tam se pomete, kar se upravam zdi, da je treba pospraviti iz podjetja.

Gorenjska lesnopredelovalna industrija je bila svoj čas v hudih škripcih. Kako ji gre zdaj?

Potem ko je šel Lio v stečaj, ga je prevzel Egoles, bivše gozdno gospodarstvo Kranj, ki je skušalo z odkupom nepremičnin bivšega Lia in zaposliti njegovih bivših delavcev obogatiti svojo dejavnost, sečnjo lesa, tudi z njegovo predelavo. Vendar se v bivšem Liu s težavo postavljajo na noge.

Jelovica pa je v slabši koži, kot je bil svoj čas Alples. V preteklosti je podjetje v veliki meri delalo za jugoslovanski trg. Veliko so pričakovali od obnove v državah, nastalih iz bivše Jugoslavije, vendar pri prodoru na njihov trg niso bili dovolj uspešni. V ponudbi oken in vrat je velika konkurenca.

Jelovica se reorganizira; obrat montažnih hiš so preselili v Preddvor, ukinili obrat Sovodenj in ga preselili v Gorenjo vas; odpirajo novo proizvodnjo podbojev, v kateri so bili najbolj šibki. Upamo, da bodo uspeli izpeljati te načrte. Dosljej v podjetju ni bila izpeljana nobena posebna reorganizacija. Podjetje se je v zadnjih desetih letih kadrovske spreminjalo le po naravni poti. Nikoli ni bilo presežnih delavcev, vendar se bojimo, da bo do tega prišlo tudi v Jelovici.

Alplesu pa se je uspelo preroditi?

V njem je zaposlenih 320 delavcev, na trgu so kar prodorni, čeprav so bili leta 1997 na istem, kot je bila Alplesova tovarna pohištva, ki je šla v stečaj. Stečaj je bil v Pohištvo čustveno zelo nabit, ker je bila ravno ta dejavnost jedro Alplesa. Vendar podjetje ni imelo sreče z vodilnim kadrom, vodstva niso delala v dobro podjetja.

Lesni program pa je vodil direktor, ki danes vodi Alples, domačin, ki zatrjuje, da bo tu ostal in ne bo storil ničesar, da ljudem ne bi mogel pogledati v oči. Njegovo pošteno delo, pa verjetno tudi nekaj zunanje finančne pomoči, je prispevalo k dobrim rezultatom v zadnjem času.

Preostali Alples se je lepo razvil, zaposlil večino delavcev propadle tovarne pohištva, pa še nove delavce. Program so bistveno dopolnili; prej so izdelovali polizdelke in TV omarice, zdaj pa pohištvo.

Katero podjetje tekstilne industrije na Gorenjskem je v najslabši koži?

Almira ima precejšnje izgube, njeni problemi se vlečejo že dolga leta in ne vemo, kaj bo z njo. V preteklih letih si je pomagala s prodajo odvečnega premoženja. Prodala je Pristavo, Grimšče, žal pa teh lepih prihodkov ni usmerila v raziskave trga in v razvoj, pač pa je mašila izpade dohodka, verjetno pa je del denarja porabila tudi za plače. Tovarna je osiromana, prodati nima več kaj, proizvaja pa vsak mesec za 100.000 mark izgube. Danes delajo v Almiri 85-odstotno za tuje naročnike, torej za golo plačilo za delo, medtem ko je organiziranost podjetja še vedno takšna kot takrat, ko je Almira tržila še lastno blagovno znamko.

Potrební bodo torej radikalni ukrepi. Bojim pa se, da so vse možne rešitve za delavce slabe. Razmišljalo se je o novi prisilni poravnavi, vendar je vprašljivo, ali bi po lanski neuspeli prisilni poravnavi razočarani upniki pristali še na eno. Druga možnost je veliko zmanjšanje števila delavcev, ustanovitev več hčerinskih podjetij in povezava s strateškim partnerjem, za katerega večinoma delajo. Po tej inačici torej ostane črnsko delo za preostale zaposlene. Veliko število delavk naj bi šlo na zavod za zaposlovanje, vendar ne vem kako, saj podjetje nima s čim plačati odpravnin. Tako se v ozadju nad Almiro dviga senca stečaja.

(Tik pred zaključkom redakcije časnika je bila seja nadzornega sveta Almiri, ki je ocenjeval stanje in možne rešitve. O tem bomo še poročali. Op. p.)

Hujših težav pa za zdaj nimata več Gorenjska predilnica in Kroj.

Na Gorenjskem je praktično vsa slovenska obutvena industrija, ki pa ji gre zelo različno. Kje so vzroki za tako različno uspešnost Peka, Planike in Alpine?

Alpina zdaj dobro posluje. To je tovarna, ki je zrasla z Žirovcí, ki jo vodijo domači strokovnjaki, ki je dajala tempo razvoju tega kraja, ki privabi nazaj strokovnjake. V njej ni nikoli bilo problema vodstva; ko se nadzornemu svetu direktor zdi premalo uspešen pri realizaciji poslovnega načrta, je v tovarni na voljo drug kader. Zato v tem podjetju velikih pretresov ob težavah ni bilo. Plače niso visoke, vendar so redne. Lani so jih celo uspeli povečati bolj od uradne eskalacije.

Peko pa je nekaj povsem drugega?

Ja, in bojimo se, da bo prišlo, če ne do česa hujšega, vsaj do odpuščanja presežnih delavcev. Ob tem je treba poudariti, da se nobeno podjetje še ni rešilo že s tem, ko je zmanjšalo število zaposlenih. Odpuščanje je žal spremljajoč ukrep drugih ukrepov, ki pa so neprimerno bolj pomembni.

Kako gre Planiki?

Planiki gre solidno, zaposleni v Kranju pa so v glavnem člani sindikata Neodvisnost in Sveta kranjskih sindikatov, naši člani pa so delavci v njenih zunanjih obratih

Koliko članstva imajo svobodni sindikati na Gorenjskem?

Članov, ki plačujejo članarino, je 11500. Skei Gorenjske ima okoli 3500 članov, v sindikatih državnih in družbenih organov jih je okoli

400; drugi sindikati iz kroga svobodnih sindikatov imajo manjše število članov.

Ali se mladi včlanjujejo v sindikat?

Mladi se večinoma zaposlujejo za določen čas in njihovo včlanjevanje je povsem odvisno od predsednika sindikata v gospodarski družbi. Nekateri delavci prejmejo vabilo za včlanitev že ob podpisu pogodbe o zaposlitvi, ponekod pa ne. Vendar članov sindikata iz vrst za določen čas zaposlenih delavcev ni veliko. Še zlasti pa nimamo članov med delavci pri novih, uspešnih podjetnikih, ki imajo že po dvajset in več zaposlenih.

Vzrok? Nasprotovanje lastnikov?

Ja. Če so uspešni, dajo zaposlenim dovolj dobre plače in druge pogoje. Neki podjetnik mi je sam povedal, da je delavcem dejal, da pri njem sindikata ne bo! Bili pa so primeri, da so delodajalci člane sindikata postopoma zvalili iz vrst sindikata, ko so tistim, ki niso bili člani, dajali boljše pogoje. Člani sindikata preprosto niso bili deležni drobnih ugodnosti, ki so odtehtale ugodnosti članstva. Le nekateri so ostali člani, vendar v tajnosti, sami plačujejo članarino.

Članstvu danes tudi težko sledimo, saj vse več ljudi dela v majhnih podjetjih. Vendar je podobno tudi drugih državah.

Našim težavam botruje kajpak tudi nevednost ljudi. Ko pridejo k nam po pomoč, pošiljajo jih tudi z zavoda za zaposlovanje, če vidijo, da so jim bile kršene pravice, jih vprašamo, ali so oziroma so bili člani. Pa odgovorijo, 'saj nam nihče ni dejal, naj se včlanimo, delodajalec nam tega ni omenil'. V ljudeh je še nekaj ostanka miselnosti in prakse iz preteklosti, ko smo bili ob nastopu službe vsi avtomatsko včlanjeni v sindikat.

Ali se število članov v sindikatih na Gorenjskem potemtakem zmanjšuje?

Z vsako prisilno poravnavo in stečajem se število članov zmanjša, novih pa ne dobimo dovolj, da bi nadomestili izpad. Nove člane dobivamo z velikimi naporí. Letošnjo zimo smo včlanili delavce hotela Astoria na Bledu, včlanili so se delavci Kompas MTS in brezarinskih trgovin ob meji v Ratečah Podkorenu. Toda ti so se z razlogom, ker se bojijo za zaposlitev v prihodnje. Delavci se večinoma včlanjujejo takrat, ko sprevidijo, da bodo potrebovali pomoč. Zavesti, da bi se včlanili zato, da bi bili skupaj močnejši nasproti delodajalcem, pa marsikje ni.

B. R.

Nov sedež območne organizacije

Območna organizacija ZSSS Gorenjske je svoj sedež iz Škofje Loke preselila v **Kranj, Poštna ulica 4**. Nove so tudi telefonske številke: 04/20-17-850 (tajništvo), 04/20-17-854 (pravnik), 04/20-17-855 (faks).

Uradne ure pisarne v Kranju so od ponedeljka do petka od 7. do 15. ure, pravnik je na razpolago vsak ponedeljek od 12. do 15. ure.

V sindikalni pisarni v **Škofji Loki** je pravnik na razpolago vsako sredo od 12. do 15. ure, pisarna pa je odprta vsak petek od 12. do 15. ure.

V sindikalni pisarni na **Jesenicah** je odvetnik na razpolago vsak četrtek od 12. do 15. ure, pisarna pa je odprta ob torkih od 12. do 15. ure.

Sindikalna pisarna v **Trzinu** je odprta vsak ponedeljek od 12. do 15. ure, pravica pa je na razpolago ob sredah od 12. do 15. ure.

Pomembna je skrbna izbira pokojninskega načrta

Nejasnosti zakona in nerazumevanje povzročili številna vprašanja in pripombe

Prva pokojninska družba je v minulem tednu pripravila seminar o dodatnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju o odprtih vprašanjih, na katerem so največ pozornosti posvetili odprtim vprašanjem pri izvajanju tega področja ter davčnim vidikom izvajanja dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Z velikim zanimanjem pa so udeleženci prisluhnili tudi tujim gostom, predavateljem strateškega partnerja Prve pokojninske družbe, ABN AMRO bank iz Nizozemske, zlasti pregledu oblik dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja drugod po Evropi. Za naše bralce in bodoče plačnike premij za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje pa sta bila najbolj zanimiva prispevka Nataše Belopavlovič, sekretarke na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, in Marjetke Grivec Husar z davčne uprave. Belopavlovičeva je pojasnjevala odprta vprašanja, ki se pojavljajo ob izvajanju tega dela pokojninskega zavarovanja, Grivec Husarjeva pa davčne vidike izvajanja dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

Nataša Belopavlovič je uvodoma povedala, da je bilo s sistemskimi vidiki precej pomislekov, ali dve tako različni področji, kot sta obvezno in prostovoljno zavarovanje, lahko ureja skupen zakon.

"Nekateri strokovnjaki sedanji rešitvi niso bili naklonjeni, saj je prostovoljno zavarovanje bližje zavarovalniškemu principom," je dejala. "Prevladali pa so razlogi praktične narave: hitro omogočiti, da prostovoljno zavarovanje zaživi. Dodatno pokojninsko zavarovanje smo želeli čim prej uvesti, ker se zavedamo, da bodo prihodne generacije zavarovancev na slabšem glede državne pokojnine, kot so sedanji upokojenci in tisti, ki se bodo upokojili v kratkem. Drugi argument za skupen zakon je bil, da smo želeli istočasno vpeljati davčne olajšave, pri čemer nismo čakali na spremembe davčne zakonodaje. Prostovoljno zavarovanje lahko vzbudiš le, če omogočiš davčne olajšave."

Seveda olajšave zmanjšajo priliv v proračun, kar pa ni v interesu finančnega ministrstva. Zato se je bilo treba uskladiti s finančnim ministrstvom, in ker je ministrstvo za delo hotelo zadevo čim prej izpeljati, je predlagalo ureditev davčnih olajšav v pokojninskem zakonu.

Pokojninske načrte, ki so temelj prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, potrjuje ministrstvo za delo. Izvajalci zavarovanja so lahko vzajemni pokojninski skladi, zavarovalnice ali pokojninske družbe. Ta trenutek je odobrenih 22 pokojninskih načrtov štirinajstih izvajalcev. Prva pokojninska družba jih je predložila kar osem, in ministrstvo je potrdilo vse.

Pri pregledovanju pokojninskih načrtov je ministrstvo pritegnilo strokovnjake iz agencije za trg vrednostnih papirjev in agencije za zavarovanje in nadzor. Pomanjkanje ljudi, ki bi se s tem ukvarjali, aktuarjev ministrstvo samo nima za zaposlenih, je upočasnilo postopek potrjevanja pokojninskih načrtov. Tako je Belopavlovičeva od-

Nataša Belopavlovič: Določbe pokojninskega zakona o dodatnem prostovoljnem zavarovanju analiziramo, morebitne spremembe in dopolnitve pa naj bi bile sprejete že do poletnih počitnic.

govarjala na v javnosti često izrečene očitke izvajalcev dodatnega pokojninskega zavarovanja, da ministrstvo na tem področju prepočasi opravlja svoje naloge.

V zvezi z zakonom je nekaj odprtih vprašanj. Ministrstvo za delo jih skuša reševati skupaj z ministrstvom za finance in davčno upravo.

"Tiste nejasnosti, ki jih je možno odpraviti, tolmačimo, izdajamo ustrezna navodila, s katerimi pojasnjujemo namen zakonodajalca. Tam, kjer se zapleta pri izvedbi, bomo skušali zakon dopolniti ali popraviti," je dejala Nataša Belopavlovič. "Na ministrstvu za delo in na ZPIZ pripravljamo analize, kaj je treba v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v delu, ki se seveda nanaša na dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, dopolniti ali spremeniti. Predloge bomo uskladili z ministrstvom za finance, mislim pa, da bi bile lahko v državnem zboru sprejete že do poletnih počitnic."

Mnogim na primer ni jasno, ali se lahko posamično in kolektivno zavarovanje izvajata skupaj na podlagi enega pokojninskega načrta ali pa morata biti ločena, v dveh pokojninskih načrtih. Zakon določa, je dvome razgnala Belopavlovičeva, da se zavarovanec lahko vključi v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje samo pri enem pokojninskem načrtu. Ti pa morajo biti jasno opredeljeni, ali gre za individualni ali kolektivni pokojninski načrt. Glede na opozorila davčne uprave in ministrstva za finance so predlagatelji zakona prišli do ugotovitve, da kaže te načrte ločiti.

Drugo v javnosti odprto vprašanje je, ali so zavarovanci in njihovi delodajalci denimo čez leto dni, ko odstotek zavarovancev pade pod zakonsko določeno mejo 66 odstotkov (ta je pomembna za priznanje davčnih olajšav), lahko še deležni davčnih olajšav ali ne.

Belopavlovičeva: "Zakon določa, da je deležen davčne olajšave tisti delodajalec, ki vključi v dodatno prostovoljno zavarovanje najmanj 66 odstotkov svojih zaposlenih. Ta odstotek je bil namenoma izbran zato, da bi delodajalci vključili v dodatno zavarovanje čim več svojih delavcev, ne le na primer ožje skupine vodstvenih delavcev. Zakon določa, da je treba vsakič, ko se davčna olajšava ugotavlja oziroma priznava, preveriti odstotek zavarovancev in ta ne sme biti nižji od 66 odstotkov vseh zaposlenih.

Mislím, da bi majhna toleranca bila dobrodošla, kajti število zaposlenih v podjetjih niha. Naj bi bilo 66 odstotkov obveznih ob vključitvi v pokojninski načrt, kasneje pa bi bilo morda smiselno dopustiti nihanje za nekaj odstotkov. V nekaterih podjetjih je pač tudi veliko število starejših delavcev, ki jih dodatno zavarovanje ne zanima več, mnogi odidejo v pokoj itd. Seveda bi bilo treba v tej točki zakon spremeniti."

Pogosto vprašanje je, ali se dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje lahko uveljavlja samo za delavce, zaposlene za nedoločen čas. Kako naj se dodatno zavarujejo delavci s pogodbami o zaposlitvi za določen čas, pripravniki, tujci itd.

Po zakonu je treba vse delavce enako obravnavati in naštetih kategorij ni mogoče izključiti iz sistema prostovoljnega zavarovanja. Zakon pa dopušča, da jih je v to zavarovanje mogoče vključiti šele po enem letu zaposlitve.

Belopavlovičeva je odpravila tudi dvom prenekaterih, ali pokojninski načrt, ki ga financira delodajalec, lahko oblikuje samo tisti delodajalec, ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka 310. člena zakona, torej velika kapitalna družba. Veliki delodajalci lahko oblikujejo vzajemni sklad, ker imajo dovolj veliko število zaposlenih. Mali delodajalci pa lahko svoje delavce zavarujejo pri katerem koli pokojninskem načrtu. Bistveno je, da zavarujejo več kot dve tretjini svojih zaposlenih, velikost podjetja pa pri tem ni pomembna. Tako se lahko na primer delodajalec, ki ima šest zaposlenih, vključi v kateri koli pokojninski načrt, če zavaruje vsaj štiri svoje delavce.

Še ne povsme razčiščeno je vprašanje, kaj je z upokojenci oziroma uživalci pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja, ki so hkrati še aktivni. To so denimo invalidi druge in tretje stopnje. Nataša Belopavlovič je dejala, da je to vprašanje tudi predmet analize zakona in bodo verjetno predlagane spremembe.

Na koncu je odgovorila še na vprašanje, ali imajo samostojni podjetniki res na izbiro samo en pokojninski sklad, in sicer obrtniškega. Če je tako, jih zakon diskriminira v primerjavi z drugimi zavarovanci.

"Zakon tega namena ni imel in videli bomo, ali je to treba popraviti," je dejala. "Ravno tako imajo izbiro, res pa je, da zakon govori o zaposlenih, samostojni podjetnik, ki je hkrati delodajalec, pa nima statusa zaposlene osebe. Namen zakona je bil nuditi čim širšo izbiro vsem, kajti riziko nosi tisti, ki izbere svojega izvajalca. Država tu nič ne jamči. Država je zraven samo takt, ko potrjuje pokojninske načrte in ko nadzoruje posamezne zavarovalnice, pokojninske družbe in pokojninske sklade. S proračunskimi sredstvi pa država ne jamči za pravice zavarovancev v prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju. Varovalka je sicer zajamčen donos, vendar kljub temu ni nepomembno, kje se bomo zavarovali."

Prihodnjič: Davčni vidiki dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Seminar SKEI za kovinarje Srbije, Črne gore in Republike srbske

V Črni gori ne morejo pozabiti samoupravljanja

SKEI je prejšnji teden organiziral seminar za funkcionarje sindikatov kovinarjev Srbije, Črne gore in Republike srbske. Za kar 24 udeležencev so pripravili predavanja o organiziranosti in načinih delovanja SKEI, o gospodarskih in političnih razmerah v naši državi. Udeleženci seminarja so obiskali tudi podjetji Gorenje in Acroni, kjer so se pogovarjali s predstavniki vodstev in SKEI. Predsednike vseh treh kovinarskih sindikatov smo ob zaključku prosili za kratke izjave o seminarju in njihovi organizaciji.

Obrad Zelendaba, predsednik sindikata kovinarjev in rudarjev Republike srbske: "Kolegi iz SKEI so nam posredovali svoje izkušnje, ki so jih pridobili med spreminjanjem družbene ureditve in privatizacijo podjetij. Skušali si bomo vse to zapomniti, da naše članstvo ne bi občutilo enakih problemov. Seveda pa je od nas samih odvisno, koliko bomo uspeli za dobre rešitve prepričati oblast in delodajalce.

S kolegi iz SKEI smo začeli sodelovati že pred leti, le med vojno je bilo to oteženo. Lani je bil seminar pri nas in takrat sta nam predavala Albert Vodovnik in Lidija Jerkič. Medsebojno sodelovanje se uspešno razvija tudi zaradi tega, ker pri tem ne potrebujemo prevajalcev."

Dragan Mijanović, sindikat kovinarjev Črne gore: "Seminar je bil za nas zelo koristen, saj v primerjavi z vlado in gospodarsko zbornico nimamo dovolj možnosti za mednarodno sodelovanje.

V Črni gori imamo splošno kolektivno pogodbo, ki velja za vse zaposlene. Kolektivne pogodbe so podpisane tudi za nekatere dejavnosti in v posameznih podjetjih. Čeprav pogodbe veljajo, je pri njihovem izvajanju veliko problemov, tudi veliko nespoštovanja obveznosti do delavcev. Mislim, da so za takšno stanje krivi tudi sindikalisti, ki za svoje delo niso dovolj usposobljeni.

Pogovarjali smo se tudi o povezovanju sindikalnih organizacij iz podjetij. Verjetno bo prišlo do neposrednih stikov med sindikatom Gorenja in Oboda Cetinje, pa tudi med Acronijem in Železarno Nikšič.

Naše gospodarstvo še ni privatizirano, prodano je kakšnih osem odstotkov premoženja. Prav sedaj poteka mednarodni tender za prodajo Aluminijskega kombinata Podgorica. Tudi za nakup drugih velikih podjetij se zanimajo tujci. V celoti pa je končana prva faza privatizacije: identifikacija kapitala. Sodelovanje s kolegi iz Slovenije je za nas dragoceeno, saj nimamo izkušenj s kapitalom. Socializem je bil pri nas veliko bolj ortodoksen kot v Sloveniji. Kolegi iz Slovenije pa nam lahko vseeno veliko povedo, čemu se ne moremo izogniti, saj so izšli iz enakega družbenega sistema. Mi zelo težko razumemo nuj-

nost spreminjanja iz socializma v kapitalizem, še težje pa to sprejemamo. Naši delavci ne morejo pozabiti prejšnjega samoupravljanja in prejšnjega načina dela in življenja. Kolegi iz SKEI pa so pripravljani pojasnjevati in nas tudi prepričati, da drugače ni mogoče. Sedaj nam je jasno le, da se moramo temu prilagoditi brez večjih travm."

Aleksandar Ivović, predsednik kovinarjev Srbije: "Srbija ima splošno kolektivno pogodbo že sedem let, imamo tudi kolektivne pogodbe dejavnosti. Vendar je pri izvajanju pogodb veliko slabosti, marsikdaj tudi zaradi neznanja delodajalcev in sindikalistov. Zaradi tega smo v Slovenijo prišli z močno ekipo. Mislim, da našim ljudem manjkajo zlasti psihološka znanja za pogajanja in za izvajanje dogovorjene politike. Naša prva naloga sedaj je zato usposobiti kadre.

Evropski konfederaciji kovinarjev (EMF) bomo predlagali, naj v Beogradu odpre svojo pisarno. V članstvo te mednarodne organizacije pa še nismo še sprejeti, saj nas zaradi političnih razlogov držijo na stranskem tiru.

Naš sindikat je največji v Srbiji in ima kar 300.000 članov. Največje organizacije so v Crveni zastavi in Kombinat Bor Majdanpek. Podjetja še niso doživljala stečajev in tudi presežnih delavcev niso odpuščala. Nekateri delavci so, če so dobili možnost druge zapos-

litve, sami zapustili podjetja kovinske industrije. Podjetja, ki so bila bombardirana, ne delajo s polno zmogljivostjo. Zaradi sprememb, do katerih bo prišlo po privatizaciji, pa je prva naloga sindikata ohranitev podjetij in delovnih mest v njih. Pri tem se bo sindikat moral spopasti z vlado, ki načrtuje veliko spremembo privatizacijskega zakona iz leta 1997. Ta je bil za delavce dokaj ugoden, saj bi na njegovi podlagi brezplačno dobili 60-odstotni lastniški de-

Med obiskom Gorenja so udeleženci seminarja skupinsko pozirali.

lež v svojih podjetjih. Nov zakon, ki še ni v proceduri, pa bo dal delavcem le 10-odstotni delež, še dvajsetodstotnega pa bodo lahko pridobili z notranjim odkupom. Če bo vlada to namero uresničila, bo med delavci povzročila veliko nezadovoljstvo. To bo velik korak nazaj in naš sindikat se bo zelo močno potrudil, da ta vlada ne bo dolgo ostala na položaju."

Predsednika srbskih in črnogorskih kovinarjev smo še posebej vprašali, ali in kako zaostreni politični odnosi vplivajo na medsebojno sodelovanje. Mijanović je povedal, da so njihovi medsebojni odnosi v redu, posledice pa čutijo zlasti nekatera podjetja. Hudo je zlasti za železarno Nikšič, ki je v Srbijo izvažala kar 98 odstotkov svoje proizvodnje. Po Ivovičevih besedah pa to, kar se dogaja v politiki, ne vpliva na medsebojne odnose.

F. K.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljani EU

Ali Evropska unija lahko s sankcijami kaznuje članico, ki krši človekove pravice?

Odgovor: Evropska unija sme s sankcijami kaznovati državo članico EU, ki krši temeljne človekove pravice, še posebej, če gre za diskriminacijo na podlagi nacionalne, spolne, verske, rasne ali starostne pripadnosti. V Evropski uniji so namreč pomešani različni narodi in kulture. Spoštovanje človekovih pravic je zato prvi pogoj za sožitje. Zato je pogoj za članstvo v EU, da je država podpisnica temeljnih mednarodnih pogodb o zaščiti človekovih pravic. Če država teh pravic ne priznava svojim državljanom, nima nobene možnosti, da bi postala članica EU. Varuh človekovih pravic v vsaki državi članici pa nadzoruje morebitno kršenje teh pravic. Ljudje, ki menijo, da so jim institucije in organizacije EU kršile njihove pravice, se lahko za pomoč obrnejo nanj ali neposredno na Evropski parlament.

Vir: publikacija Urada vlade za informiranje

PРАВNA ŠVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka
predsedstva ZSSS

Trajno presežna delavka bo na pokojnino morala počakati

Vprašanje: Delavka je bila rojena 5. 10. 1951 in se je zaposlila 3. 10. 1968. Ves čas je bila zaposlena pri istem delodajalcu. Je slovenska državljanka. Ima dva otroke. Kot trajno presežni delavki ji bo delovno razmerje prenehalo 15. 10. 2001. Kdaj se bo lahko upokojila?

Odgovor: Delavka bo imela oktobra 2001 že 33 let pokojninske dobe. Zakon o delovnih razmerjih v 36.d členu (Uradni list RS, št. 14/90,

5/91, 71/93) določa, da sme delavki, ki ji do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka do pet let zavarovalne dobe, delovno razmerje prenehati le pod zakonsko določenimi pogoji. Očitno je, da je podpisala pisno soglasje k uvrstitvi na seznam trajno presežnih delavcev. S tem se je odpovedala pravicam iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti (19. člen Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, Uradni list RS, št. 71/1993). Kdaj bo delavka izpolnila pogoje za starostno upokožitev, je odvisno od tega, koliko pokojninske dobe bo zbrala po soglasnem prenehanju delovnega razmerja. Če bo zbrala "polno" pokojninsko dobo, se bo lahko upokojila pri najnižji možni starosti. Pokojninska reforma bo za ženske od leta 2002 dalje postopoma zviševala "polno" pokojninsko dobo in seveda tudi minimalno možno upokožitveno starost. Moj izrazčen temelji na predpostavki, da si bo delavka po prenehanju delovnega razmerja tako ali drugače zagotovila neprekinjeno obvezno pokojninsko zavarovanje.

Posebej opozarjam, da se delavka ne bo mogla upokojiti v skladu s prehodnim 395. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

(Uradni list RS, št. 106/1999), ker se je s pisnim soglasjem k prenehanju delovnega razmerja odpovedala denarnemu nadomestilu za čas brezposelnosti. Ta člen namreč nekaterim po 1. 1. 2000 brez lastne krivde odpuščenim delavkam omogoča, da se nekega dne upokojijo po ugodnejših upokožitvenih pogojih, ki za ženske veljajo letos.

"Polno" pokojninsko dobo 35 let in 9 mesecev bo dopolnila 3. 7. 2004. Starostno pokojnino pa bo lahko uveljavila šele takrat, ko bo izpolnila tudi potrebno minimalno upokožitveno starost. Ta bo leta 2004 že 54 let in 8 mesecev. Z vsemi možnimi znižanji te starosti za 9,25 meseca bo leta 2004 za starostno upokožitev še vedno premlada. Šele oktobra leta 2004 bo namreč dopolnila 53 let.

Leta 2005 pa bo za ženske s "polno" pokojninsko dobo že veljala splošna minimalna upokožitvena starost 55 let. Na račun dveh otrok se ji bo ta starost tega leta lahko znižala za 7,5 meseca. Na račun 1 leta zavarovalne dobe pred 18. rojstnim dnevom pa ji bodo priznani še dodatni 4 mesece oziroma skupaj 11,5 meseca znižanja. Upokojila se bo torej lahko stara 54 let in 15 dni. To pa bo 20. oktobra 2005.

Parafirane spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja

Pogajalski skupini vlade in reprezentativnih sindikatov v vzgoji in izobraževanju sta 14. marca dosegli soglasje o vsebini 1. člena sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe, ki vsebuje tako imenovano varovalko o odpravljanju plačnih nesorazmerij med primerljivimi poklici v javnem sektorju.

Pogajalski skupini sta v prvi člen sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe zapisali, da pomeni dogovorjeno povečanje plač le del približevanja ustreznim razmerjem med plačami zaposlenih v vzgoji in izobraževanju ter plačami zaposlenih s poklici podobne zahtevnosti v zdravstvu in javni upravi. Nadalje sta zapisali, da bodo ustrežna razmerja med plačami vseh zaposlenih, ki so plačani iz javnih sredstev, določena z novim zakonom. Nova razmerja med plačami zaposlenih z nosilnimi poklici v javnem sektorju ne bodo bistveno odstopala od razmerij, ki izhajajo iz zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, držav-

nih organih in organih lokalnih skupnosti. Podpisniki te kolektivne pogodbe bodo, če bi zaradi povečanja plač zdravnikov prišlo do dodatnega rušenja razmerij med plačami zaposlenih v vzgoji in izobraževanju ter zdravniki, takoj začeli postopek za ponovno vzpostavitev dogovorjenih razmerij. Če zakon, ki bo urejal plače v javnem sektorju, ne bo sprejet do 30. aprila 2002, bo približevanje k ustreznim razmerjem med plačami zaposlenih v vzgoji in izobraževanju in zaposlenimi, ki opravljajo dela podobne zahtevnosti v zdravstvu, uredil aneks k tej kolektivni pogodbi.

Besedilo sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe sta pogajalski skupini parafirali 16. marca. Ob tem sta se dogovorili, da bo predlog sindikalne strani, da naj zakonsko določeno razmerje med začetno plačo strokovnega delavca z visoko izobrazbo v vzgoji in izobraževanju ter začetno plačo splošnega zdravnika ne presega razmerja

Delavci Pomade stavkajo že osmi teden

V začetku tega tedna je začelo delati 33 od 170 delavcev mariborske poslovne enote Pomade. Kakor so nam povedali predstavniki sindikata v podjetju, so se tako odločili stavkajoči po pogajanjih z vodstvom podjetja, saj delavci ne želijo, da bi jim kdor koli – najmanj pa lastnika podjetja – naprtil odgovornost za propad družbe in delovnih mest.

Sicer pa večina zaposlenih stavka doma, saj mnogi nimajo več sredstev za prevozne stroške. Podjetje zdaj delavcem dolguje že štiri plače, regrese za malico in povračilo potnih stroškov ter polovico lanskega regresa za letni dopust. Vodstvo podjetja je delavcem obljubilo, da jim bo zaostale plače izplačalo 23. marca. Delavke in delavci se bojijo, da bi jim delodajalec izplačal samo kakšno malenkost in jim s tem preprečil, da bi se v skladu z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko prijavi na zavodu za zaposlovanje. Po tem zakonu lahko delavci sami prekinejo delovno razmerje brez krivd-

nih razlogov, če tri mesece ne dobijo plač. Vendar pa mora določene aktivnosti izpeljati tudi inšpekcija za delo. Tej so delavci Pomade že pred dvema mesecema sporočili, da niso dobili plač, inšpekcija za delo pa je ureditveno odločbo delodajalcu izdala šele v začetku marca. Tako se bodo lahko delavci prijavi na zavodu za zaposlovanje šele sredi aprila. Delavci se sprašujejo, kako naj preživijo do takrat.

Kakor nam je povedala sekretarka območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Podravju Branka Jurak, je po pogovoru z delavci varuhu človekovih pravic Matjažu Hanžku poslala pismo in ga seznanila s krivicami in trpljenjem delavcev Pomade. Vsi skupaj upajo, da bo varuh opozoril državne organe, naj postopajo po zakonu. Malce pa upajo tudi, da jih bo obiskal, saj so bile njegove izjave po medijih ob nastopu dolžnosti zelo obetavne za vse razžaljene in ogoljufane.

T. K.

1 : 1,20 ter da naj bo razmerje med plačo visokošolskega učitelja in zdravnika specialista 1 : 1, kot priporočilo posredovan medresorski delovni skupini, ki pripravlja predlog zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Če bodo spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe tudi uradno

podpisane, vlada naj bi o tem odločala že 22. marca, bodo sindikati ustavili aktivnosti v zvezi z organizacijo protestnega shoda in pristopili k Dogovoru o načinu usklajevanja plač v javnem sektorju za leto 2001.

Bojan Hribar,
sekretar Sindikata VIR

Se bo višina otroških dodatkov usklajevala dvakrat letno?

V obravnavo predloga zakona o višini otroškega dodatka, ki poteka v državnem zboru, se je vključil tudi državni svet. Državna svetnica predstavnica delojemalcev Vekoslava Krašovec se ni strinjala s predlogom, da bi otroške dodatke po novem usklajevali samo januarja, saj se je po doslej veljavni zakonodaji višina otroškega dodatka usklajevala januarja in junija. Komisija državnega sveta za družbene dejavnosti je zato državnemu zboru predlagala, naj v zakonu piše: "Višina otroškega dodatka se z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin usklajuje dvakrat letno. Usklajitev se opravi na koncu januarja in junija, pri čemer se upošteva kumulativna rast cen življenjskih potrebščin v predhodnem obdobju."

Komisija je na pobudo Krašovčeve državni zbor tudi opozorila, da so izračuni univerzalnega otroškega dodatka pripravljene na podlagi zajamčene plače, ki je veljala v lanskem koledarskem letu, letos pa je ta znesek že višji. Komisija je tudi menila, da je potrebno izraz zajamčena plača v zakonu o družinskih prejemkih čim prej zamenjati, saj je kot izhodišče za določitev katere koli socialno varstvene pravice popolnoma nesprejemljiv. Poleg tega komisija državnega sveta predlaga državnemu zboru, naj čim prej sprejme zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki bo celovito uredil problematiko otroških dodatkov.

Kakor nam je povedala Krašovčeva, so pripombe komisije državnega sveta člani matičnega odbora državnega zbora (odbor za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalide) sprejeli. To pa pomeni, da bo matični odbor poslancem v državnem zboru predlagal, naj se tudi v bodoče višina otroškega dodatka usklajuje dvakrat letno.

"Velika verjetnost je, da bodo poslanci predlog matičnega odbora državnega zbora podprli. To pa bi pomenilo, da bi se otroški dodatki tudi v bodoče (do sprejema novega zakona, ki bo celovito urejal problematiko otroških dodatkov) usklajevali dvakrat letno," pravi Krašovčeva. "Vesela sem, da sem s svojim predlogom uspela, saj bi se sicer otroški dodatki realno zmanjševali, kar bi najbolj prizadelo delavce oziroma družine z najnižjimi prejemki."

T. K.

AZBEST UBIJA ZAHRTNO

Pri odškodninskih zahtevkih zaradi poklicne bolezni je še marsikaj nerešenega

Odvetnica poklicno obolelih delavcev Salonita Anhovo Mirjam Kragelj Likar iz Nove Gorice opozarja, da slovenski predpisi še vedno ne omogočajo odškodnine vsem, ki so oboleli zaradi azbestne proizvodnje. Opozorila je na primer delavcev podjetja Hidromontaža, ki je leta 1995 šlo v stečaj. Ti delavci nikoli niso bili v delovnem razmerju pri Salonitu Anhovo, vendar pa so med leti 1974 in 1995 delali v proizvodnih prostorih Salonita in bili izpostavljeni azbestnemu prahu. Podjetje je šlo v stečaj in delavci nimajo koga tožiti za odškodnino za izgubljeno zdravje zaradi poklicne bolezni. Odškodnino jim je namreč dolžan izplačati delodajalec. Tega pa ni več. Zakon še ne omogoča, da bi državni proračun prevzel odgovornost za plačilo odškodnine tudi tem delavcem.

Odškodnino zaradi poklicne bolezni pa sicer lahko uveljavlja vsak oboleli delavec, dokler je živ. Žal pravica do uveljavljanja te odškodnine po delavčevi smrti ne preide na svojce. Svojci imajo sicer pravico do odškodnine za primer smrti bližnjega, vendar sodna praksa svojcem priznava bistveno nižjo odškodnino.

Odvetnica opozarja še na primere, ko se oškodovanec po pritožbi tožene stranke na višje sodišče odloči za poravnavo, pri kateri dobi odškodnino, ki je precej nižja od dosojene na I. stopnji. Čas pritožbenega postopka je namreč za obolelega pogosto predolg. Odvetnica meni, da bi odškodninske zahtevke zato sodišča morala reševati prednostno.

Lučka Böhm

Vir: Mednarodni posvet o zmanjšanju posledic izpostavljenosti azbestu, Nova Gorica, 9. novembra 2000

Sindikalna lista

Marec 2001

Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
SIT	SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnicna (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnicna (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnicna (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrini (od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
(od 23. 1. 2001 dalje)	51,24	51,24
(od 6. 2. 2001 dalje)	51,90	51,90
(od 20. 2. 2001 dalje)	52,83	52,83
(od 5. 3. 2001 dalje)	52,26	52,26
(od 20. 3. 2001 dalje)	51,72	51,72

3. Ločeno življenje*	83.029,00	60.671,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001) – po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00
--	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	60.518,00	51.005,00
– za 20 let	90.777,00	76.507,00
– za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	415.146,00	639.078,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	124.544,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	62.272,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00
------------------------------------	-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust		
– najmanj	107.712,00	117.298,00
– ali največ	149.118,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Pogovor z Brankom Medikom, predsednikom SKEI v Mariborski livarni

Velik poslovni ugled podjetja tudi zaradi preudarne politike SKEI

Podjetje Mariborska livarna Maribor (MLM) je eno redkih velikih podjetij, ki so kljubovala vsem težavam in brez globljih pretresov prebrodila gospodarsko krizo v devetdesetih letih. Kaj je k temu pomagalo in kdo je za to najbolj zaslužen? Kako so tranzicijske čase občutili delavci in kakšen je njihov ekonomski položaj danes? O teh in drugih vprašanih smo se pogovarjali s predsednikom Sindikata kovinske in elektroindustrije (SKEI) v podjetju Brankom Medikom.

“Naše podjetje je že v preteklosti veliko izvažalo na tržišča razvitih držav, zato je lažje prebrodilo krizo, do katere je prišlo zaradi razpada nekdanjega jugoslovanskega tržišča in vojne na Balkanu. Vodilni v podjetju so nenehno skrbeli za razvoj, zato v tehnološkem pogledu nismo nikoli veliko zaostajali za našimi konkurenti v razvitih državah,” pravi Medik, ki je že 31 let zaposlen v podjetju. “Za takšno razvojno naravnano poslovno politiko ima po moji presoji največ zaslug ekipa, ki je podjetje vodila še pred devetdesetim letom. V njej so bili Branko Brezočnik, Drago Sabotkyevič, Ciril Paluc, Dušan Kačičnik in drugi.

V devetdesetih letih, ko je v vsej Sloveniji, še zlasti pa v Mariboru nastopila gospodarska kriza, je k ohranitvi podjetja s svojo preudarno in strpno politiko veliko prispeval tudi naš sindikat. Nismo šli po poti sindikalnih podružnic v podjetjih, kjer so zaostrovali odnose in napovedovali stavke za vsako kršitev kolektivne pogodbe, temveč si prizadevali rešiti probleme s pogajanjem, četudi so bila marsikdaj zelo trda, ostra in dolgotrajna. Tako smo tudi sindikalisti zaslužni za to, da je podjetje ohranilo poslovni ugled, saj smo se vseskozi zavedali, kako pomembno je to za njegovo poslovanje in razvoj,” pravi Medik. “Danes so dobavitelji, kupci, banke in drugi poslovni partnerji izredno občutljivi. Od sklenitve posla jih lahko odvrne že najmanjši sum, da ima podjetje težave oziroma da ne more ohranjati socialnega miru.”

Kakor pravi Medik, to ne pomeni, da SKEI v MLM v minulem desetletju ni bil nekajkrat prisiljen poseči tudi po bolj radikalnih oblikah sindikalnega boja in napovedati ter organizirati stavke, vendar pa so si tudi v takšnih primerih sindikalisti skupaj z vodstvom podjetja prizadevali, da so socialni konflikt rešili za tovarniško ograjo.

Medik je prepričan, da je tudi preudarna politika SKEI v podjetju prispevala k temu, da delavci MLM v devetdesetih letih niso bili izpostavljeni tako hudim socialnim pretresom kot delavci v nekaterih drugih podjetjih, čeprav seveda tudi delavcem MLM ni bilo lahko.

Branka Medika najbolj boli kršenje pravic delavcev.

Mehke metode reševanja trajno presežnih delavcev

“Na začetku devetdesetih let nas je bilo 2000, danes pa nas je 1119. Podjetje je število zaposlenih zmanjšalo izključno z mehкими metodami. V MLM smo tako rešili blizu 60 odstotkov delovnih mest, hkrati pa smo poskrbeli za socialno varnost vseh trajno presežnih delavcev.” To je v primerjavi z mnogimi drugimi podjetji v kovinski in elektroindustriji v Podravju uspeh. V večini podjetij, ki so morala v stečaj, so sicer ohranili zdrava jedra, vendar z zelo okrnjenim številom delavcev. V večini teh tovarn je samo še 20 do 30 odstotkov nekdanjih delovnih mest. “Delavci MLM smo v minulem desetletju redno prejeli plače. Prav tako smo – sicer z velikimi težavami – vsako leto dobili regres za letni dopust. Običajno smo regres dobili v več obrokih in delno tudi v bonih, vendar pa je bil vedno nekoliko višji kot po kolektivni pogodbi,” pojasnjuje Medik. “Podjetje delavcem izven Maribora vrača tudi prevozne stroške. Vodstvo podjetja pa opozarjamo, da bo treba začeti izplačevati povračilo potnih stroškov tudi delavcem iz Maribora. Kolektivna pogodba namreč pravi, da mora podjetje delavcem povrniti 80 odstotkov stroškov prevoza na delo, če ti res nastajajo. In ti stroški nastajajo tudi pri delavcih, ki so doma iz Maribora.”

“Podjetje je delavcem zagotavljalo in jim še vedno zagotavlja tudi malico. Zdaj jo pripravlja podjetje Eurest. Z njim so delavci, sicer z velikimi pripombami, zadovoljni. Vendar pa vse probleme urejamo sproti.”

Podjetje spoštuje kolektivno pogodbo

Podjetje, kakor pravi Medik, uravnava rast plač po eskalacijski lestvici, poleg tega pa redno izplačuje tudi jubilejne nagrade, odpravnine ter soli-

darnostne pomoči. “Podjetje je v minulem desetletju spoštovalo in še spoštuje večino določil kolektivne pogodbe. V zadnjem času se je bistveno zmanjšala samo solidarnostna pomoč, ki jo prejemajo delavci, ki so dalj kot tri mesece odsotni zaradi bolezni.”

“Naše podjetje nima počitniških zmogljivosti za delavce, lani tudi nismo dobili božičnice. Zato pa je podjetje poskrbelo, da je dedek Mraz obdaril otroke, poleg tega pa je sofinanciralo družabno srečanje za delavce ob koncu leta. Podjetje skrbi tudi za varstvo in zdravje pri delu. Številnim delavcem zagotavlja redne zdravstvene preglede,” pojasnjuje Medik.

Podjetju MLM je v letih 1998 in 1999 prisločila na pomoč tudi država, zlasti pri prestrukturiranju in ohranjanju delovnih mest. “Takrat so nam pri predstavljanju problematike in iskanju rešitev stali ob strani tedanji poslanci Jože Jagodnik in Boris Sovič.”

Plače nekoliko nad kolektivno pogodbo

S kakšnimi problemi pa se ta čas srečujejo v MLM? “Podjetje ima največ problemov z zagotavljanjem likvidnih sredstev, to pa vpliva tudi na dobavo surovin in posledično tudi na uresničevanje plana,” pravi Medik. “Delavci to občutimo zlasti pri plačah, ki so sicer nekoliko nad ravnijo, določeno s kolektivno pogodbo, vendar pa so glede na življenjske stroške še vedno prenizke.”

V MLM je skoraj polovica delavcev (natančno 520) razvrščenih v prve tri tarifne razrede. Skupaj z delavci iz četrtega tarifnega razreda jih je 717 oziroma nekaj več kot 64 odstotkov. Povprečna neto plača v podjetju znaša nekaj več kot 90.000 tolarjev, kar pa po Medikovih besedah ni pravo merilo, saj večina zaposlenih od prvega do četrtega tarifnega razreda prejema manj.

Sicer pa vodstvo MLM pošilja sindikatom izjemno natančne podatke o plačah, ki bi si jih želeli tudi sindikalisti v marsikaterem drugem podjetju. Iz teh podatkov je razvidno, da zaposleni v vseh tarifnih razredih prejemajo plače za 1 do 5 odstotkov nad kolektivno pogodbo. Izjemi sta samo 5. in 7. razred, kjer so plače za 5,12 odstotka oziroma za 8,33 odstotka nad ravnijo iz kolektivne pogodbe.

Takšne plače so v družbi, kjer pod eno streho poslujeta dve podjetji – delniška družba MLM in njeno hčerinsko podjetje MLM Storitve – dejansko posledica uspešnega poslovanja, saj sta obelansko poslovno leto končali s skromnim dobičkom. Delniška družba MLM ima pet profitnih centrov (Alutek, Proizvodnja in predelava bakra, Armal, Aklimat in Krovno podjetje), najbolj uspešna pa sta Armal in Aklimat iz Lenarta.

Problemi s prerazporejanjem delovnega časa

Kako pa ta čas poteka delo v sindikatu SKEI v podjetju? “Težko!” pravi Medik. “SKEI v podjetju je pod dvojnimi pritiskom (delavci pravijo temu, da je v sendviču!). Na eni strani pritiskajo na nas delavci oziroma naši člani, zlasti zaradi dela preko rednega delovnega časa. Podjetje ima, kakor sem že povedal, težave z nabavo surovin. Ko jih dobimo, je treba delati, četudi je sobota ali nedelja. Kadar vodstveni delavci ustrezno pristopijo k delavcem, jih običajno brez problemov pridobijo za delo preko rednega delovnega časa. Kadar so arogantni in od delavcev zahtevajo nadurno delo, pa pride do konfliktov, ki jih celo sindikat reši s težavo,” pravi Medik. “Po drugi strani pa smo sindikalisti pod pritiskom delodajalcev, ki poskušajo kar se da zmanjšati pravice delavcev. Zadnji takšen primer je poskus, da bi delavcem skrajšali dopust. Na kaj takšnega ne bomo nikoli pristali! Delodajalci bi nam radi oklestili še marsikatero pravico, vendar se delavci ne damo.”

Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije

I. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99), Aneks št. 3 (Ur. l. RS št. 73/00) za marec 2001

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	65.819
II. Manj zahtevna dela	1,12	73.717
III. Srednje zahtevna dela	1,25	82.274
IV. Zahtevna dela	1,45	95.438
V. Bolj zahtevna dela	1,60	105.310
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	125.056
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	148.093
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	171.129
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	204.039

Eskalacija (Ur. l. RS št. 2/2001) 4,50% (januar 2001)

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 05. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 2001 (v skladu z ZMPUPR, Ur. list RS št. 39/99, Aneks 51/2000)

– najmanj 107.712 SIT
– največ (70% povp. plače v RS) 145.118 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

– regres za prehrano marec 2001 21.109 SIT
– dnevnice
– cela 3.500 SIT
– polovična 1.750 SIT
– znižana 1.218 SIT
– kilometrina (od 06. 02. 2001) 51,72 SIT

4. Nekateri drugi prejemniki Jubilejne nagrade:

A: Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, Aneks št. 2 (Ur. l. 50/99)
– za 10 let 65.819 SIT
– za 20 let 98.729 SIT
– za 30 let 131.638 SIT

Odpravnina ob upokojitvi: 483.414 SIT ali*

Solidarnostne pomoči:
– smrt delavca 322.276 SIT ali*
– ostalo 161.138 SIT ali*
– daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat 64.455 SIT ali*
– nadomestilo za ločeno življenje

5. Drugo
– minimalna plača od 01. 01. 2001 (Ur. l. RS, št. 2/2001) 84.418 SIT

- zajamčena plača od 01. 01. 2001 (Ur. l. RS, št. 2/2001) 44.367 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za JANUAR 2001 na zaposlenega v RS 207.312 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za NOVEMBER 2000–JANUAR 2001 na zaposlenega v RS 211.087 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 8/2001)
- bruto 161.138 SIT
- neto 102.895 SIT
- povprečna plača v RS v letu 2000 191.669 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih JANUAR 2001
DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 174.543 SIT
DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 173.131 SIT
DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 178.989 SIT
DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil 196.826 SIT

Pojasnila

1. Izhodiščne plače:
Aneks št. 2 h KPD (Ur. l. RS št. 50/99 z dne 28. 6. 1999), Količniki povišanja plač (Ur. l. RS št. 3/2000, 62/2000, 2/2001), Aneks št. 3 h KPD (Ur. l. RS št. 73/2000)
Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2, Aneks št. 3.

Zakon
2. Regres za letni dopust:
Vir: Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. list RS št. 39/99), Aneks (Ur. l. RS št. 51/2000)

3. Povračila stroškov v zvezi z delom:
– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih
– DNEVNICE: določene z uredbo
– KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.)
Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (UR. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD

4. Izračun nekaterih drugih osebnih prejemkov:
– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št.2 (Ur. l. RS št 50/99)
– ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI:* osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodneje za delavca
– SOLIDARNOSTNE POMOČI:* najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca
– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE:* najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca
Vir: KPD, SKP
OPOMBA: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3, oz. 4., Sprememba osnove in vsi izračuni, ki iz nje izhajajo, so povečani za 4,5 %, čeprav je bilo v Ur. l. RS št. 8/2001 objavljeno povečanje za samo 3,6 %, na kar smo Ministrstvo za delo že opozorili.

Oskar Komac, sekretar za ekonomsko finančne zadeve

Uspešno delo SKEI v podjetju

Sindikata SKEI v podjetju MLM je še vedno organiziran tako kot takrat, ko so bili današnji profinjeni centri samostojne družbe. V izvršnem odboru SKEI v podjetju je 11 članov, vseh sindikalnih zaupnikov pa je 27. Kljub temu pa še vsaka skupina in vsaka izmena nima svojega sindikalnega zaupnika, čeprav je to zapisano v kolektivni pogodbi. V obeh družbah imajo delavci tudi svet delavcev in oba dobro delujeta. Svet delavcev v MLM d. d. vodi Janja Veber, v družbi MLM Storitve pa Marjan Orlač. Delavci imajo tudi dva predstavnika v nadzornem svetu. To sta Branko Pucko in Vilko Herič, ki dobro sodelujeta s sindikatom, zlasti pri medsebojnem informiranju.

SKEI v podjetju nudi delavcem tudi nasvete in pravno pomoč, zanje pa piše tudi vloge, prošnje in pritožbe. Članom, ki se znajdejo v stiski, pomaga s solidarnostnimi pomočmi.

Zaradi sodelovanja s SKEI v Tamu in v Tovarni dušika Ruše lahko delavci MLM poceni letujejo. SKEI za svoje člane organizira tudi izlete, rekreacijo, nakupovalne akcije, ob mednarodnem

dnevu žena pa obdari tudi ženske v podjetju. "Naš kolektiv je glede na našo dejavnost pretežno moški. Veseli pa smo, da je med nami tudi nekaj več kot 250 sodelavk. Do njih smo še posebej pozorni," pravi Medik.

Sindikati na izpitu

Kako pa Medik ocenjuje položaj delavcev na območju in v državi nasploh? "Zelo sem zaskrbljen, ker želijo delodajalci in vlada zmanjšati pravice delavcev. Zdi se mi, da doslej razpravam o predlogu novega zakona tudi v sindikatih nismo posvetili dovolj pozornosti. Ta zakon, ki ga mnogi imenujejo delavska ustava, preprosto ne sme mimo nas, pač pa moramo pri njegovem sprejemanju zelo aktivno sodelovati ter se najbolj odločno upreti vsakemu poskusu zmanjševanja delavskih pravic. Tu smo sindikati dejansko na izpitu!"

Medik je zaskrbljen tudi nad gospodarskimi razmerami v Mariboru in Podravju. V nasprotju z nekaterimi mariborskimi politikmi, ki zadnje čase govorijo o ponovni gospodarski rasti v Mariboru, ocenjuje gospodarske razmere v mestu bolj

kritično. "Manjše pozitivne spremembe, do katerih je prišlo, so še zelo negotove. Zelo hitro se lahko razmere ponovno poslabšajo, saj pozitivne spremembe niso posledica globljih strukturnih sprememb v gospodarstvu. Vzemimo samo podjetja, nastala iz zdravih jeder družb, ki so morale v stečaj. Mnoga se danes srečujejo s podobnimi problemi kot njihovi predhodniki, nekaj teh novih podjetij pa je že moralo v stečaj. Če ne bo kakih korenitih sprememb, lahko Maribor v kratkem zajame nov val stečajev."

Najbolj pa Medika boli, ker številni delodajalci tako grobo kršijo delavske pravice. "Mnogi delodajalci sploh ne spoštujejo zakonov in kolektivnih pogodb, inšpektorji za delo pa so pri svojem delu premalo učinkoviti. Spoštovanje delavskih pravic je zaskrbljujoče, še zlasti v zasebnem sektorju. Številni delavci se v strahu za delovno mesto in vsaj minimalno socialno varnost izkoriščanju ne upajo postaviti po robu. To ni samo žalostno, to je tudi sramota za našo državo, ki je v svojo ustavo zapisala, da želi biti pravna in socialna."

Tomaž Kšela

Kako naj se kmetijstvo izogne popridružitvenemu šoku?

Razmere, v katerih deluje slovensko kmetijstvo, so že v veliki meri primerljive s pogoji in pravnim redom, ki velja v Evropski uniji. To so poudarili na okrogli mizi Slovensko kmetijstvo in Evropska unija, ki sta jo v Mariboru skupaj organizirali Evropska hiša in Ekonomsko poslovna fakulteta mariborske univerze. Na področju kmetijstva se Slovenija srečuje z določenimi težavami in problemi, vendar pa se bo lahko izognila popridružitvenemu šoku, ki so ga v nekaterih novih članicah Evropske unije, denimo v Avstriji, kmetijci močno občutili.

Profesor dr. Emil Erjavec z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, ki je tudi član pogajalske skupine za vstop Slovenije v Evropsko unijo, je predstavnikom gospodarskega, kmetijskega in političnega

življenja mesta predstavil rezultate pridružitvenih pogajanj na področju kmetijstva. Ta so bila v letih 1998 in 1999 zelo intenzivna, v zadnjem času pa so zaradi razmer v evropskem kmetijstvu nekoliko zastala. Kakor je dejal dr. Erjavec, je Slovenija pridobila nekaj časa za prestrukturiranje in konkurenčno usposabljanje živilskopredelovalne industrije. Po njegovem mnenju je bilo to vprašanje doslej podcenjeno.

Dr. Erjavec je predstavil tudi primerjalno analizo slovenske kmetijske politike in kmetijske politike v Evropski uniji ter poudaril, da sta že zelo usklajeni, saj se Slovenija na tem področju že več kot desetletje zgleduje po Evropski uniji. Žal pa to ne velja za cene kmetijskih proizvodov, ki so že presegle cene v Evropski uniji, kar bi ob vključitvi

Slovenije v Unijo lahko bilo resen problem. To je po besedah dr. Erjavca zlasti posledica prepočasnega uvajanja trga na področju mleka, pšenice, sladkorja in drugih kmetijskih proizvodov. Dalj časa kot bo Slovenija s tem odlašala, težje bo, največ pa s prepočasnim uvajanjem trga dolgoročno izgubljajo ravno kmetijski proizvajalci.

Dr. Erjavec je tudi dejal, da se mora Slovenija v pogajanjih dosledno zavzemati za enakopraven status v Uniji. Opozoril je, da je malo možnosti za to, da bi se pogajanja o kmetijski politiki glede na zdajšnje razmere v Evropi končala hitro, še zlasti ker so naslednje leto v nekaterih najbolj vplivnih članicah volitve. Zaradi pogajanj o kmetijstvu lahko pride celo do odložitve širitve, ki je predvidena za leto 2004.

Povprečna starost kmečkih gospodarjev je 58 let

Dr. Martina Bavec s kmetijskega zavoda v Mariboru je povedala, da je povprečna slovenska kmetija velika 4,6 hektara in po velikosti močno zaostaja za povprečno evropsko kmetijo. V Sloveniji je 96.000 družinskih kmetij, od tega se jih 43 odstotkov ukvarja izključno s kmetijsko dejavnostjo. Povprečna starost kmečkih gospodarjev je 58 let, 84 odstotkov kmečkih gospodarjev je samoukov in nimajo formalne kmetijske izobrazbe. Tudi ti podatki opozarjajo, kako temeljito se mora slovensko kmetijstvo pripraviti za vstop v Unijo, če želi biti na skupnem trgu konkurenčno.

Na okrogli mizi so največ pozornosti posvetili strukturnim problemom našega kmetijstva ter prilagajanju naše zakonodaje in institucij pravnemu redu v Evropski uniji.

T. K.

Dohodnina 2000 – državi, kar je njenega, in niti tolarja več

Čprav dohodnino v Sloveniji plačujemo že skoraj deset let, marsikateri davkoplačevalec ne pozna dovolj dobro svojih dolžnosti in pravic. Zaradi tega prihaja do tega, da posamezniki plačujejo preveč dohodnine, drugi pa morajo precej doplačati.

Preden izpolnimo obrazec napovedi za dohodnino, moramo preveriti, ali smo sploh zavezanci za oddajo napovedi.

Območna organizacija ZSSS Domžale skrbi, da dobijo člani Svobodnih sindikatov odgovor na to in številna druga vprašanja, članom tudi pomagamo izpolniti obrazec napovedi za odmero dohodnine.

R.J.

Peko potrebuje širšo pomoč!

Informacija o realnem obsegu izgub je tako med zaposlenimi kot med kupci, dobavitelji in lastniki povzročila pravi šok, saj je izguba bistveno večja, kot so jo pričakovali. Opravljene analize in izhodišča za sanacijski načrt pa so vendarle pokazali, da je sanacija možna in da obstajajo realne možnosti za ozdravitev večjega dela tega čevljarskega giganta, katerega stečaj bi v Trzinu in celotni Gorenjski povzročil pravo socialno katastrofo.

S stanjem, kakršno je našlo novo vodstvo, smo podrobno seznanili lastnike, delavce in upnike. Ugotovimo lahko, da so se takoj odzvala ministrstva (za gospodarstvo, za delo, ne pa še finančno), obe banki (Gorenjska banka in SKB) ter SRD. Pričeli so proučevati nastale razmere, izhodišča za sanacijski načrt in druge možne ukrepe, ki bi pomagali stabilizirati poslovanje podjetja. Vsem je namreč jasno, da tega ni mogoče storiti samo z radikalnimi ukrepi, ki smo jih v okviru podjetja že sprejeli. Samo dogovor o širši podpori lahko ustvari temelje in zagotovi čas, ki je potreben za začetek uresničevanja izhodišč sanacijskega načrta, ki je že pripravljen.

Zakon o izjemnem znižanju davčne obveznosti

Konec lanskega maja je začel veljati zakon o izjemnem znižanju davčne obveznosti. Ta zakon določa pogoje in način izjemnega znižanja davčne obveznosti (v letih 2000 in 2001) za davčne zavezance v nižjih dohodnih konnih razredih.

Upravičencu se odmerjena dohodnina zniža:

- za 100 odstotkov, če njegov bruto dohodek ne presega 40 odstotkov povprečne plače v Republiki Sloveniji (manj kot 920.011 tolarjev),
- za 70 odstotkov, če dohodek zavezanca ne presega 42 odstotkov povprečne plače (manj kot 966.012 tolarjev),
- za 40 odstotkov, če dohodek upravičenca ne presega 45 odstotkov povprečne plače (manj kot 1.035.013 tolarjev).

Za leto 2000 se znižanje davčne obveznosti po tem zakonu opravi pri odmeri dohodnine za leto 2000. Država bo upravičencem po tem zakonu dohodnino vrnila v dveh delih, in sicer v septembru in decembru 2001.

Vsi, ki ste v letu 2000 prejeli manj kot 1.035.013 tolarjev bruto dohodka, boste letošnjo napoved za odmero dohodnine najbrž z veseljem oddali, saj vam bo država vrnila večji del med letom vplačane dohodnine. Razočarani pa boste tisti, ki mejni znesek presegate za nekaj deset tolarjev, saj ne morete pričakovati vračila dohodnine. Mogoče pa ste že med letom plačali preveč akontacij dohodnine in boste kljub temu dobili nekaj denarja vrnjenega.

Glavni elementi tega programa, ki se glede na nastale razmere lahko še spremeni, so posamezni projekti, in sicer: povečanje obsega prodaje in proizvodnje, zmanjšanje stroškov z določitvijo strateške vloge kooperantov ter pridobivanje premoženja nazaj v bivših jugoslovanskih republikah.

Pričakujemo, da bodo razgovori z ministrstvi, SRD-om in bankami končani v marcu in da bo sprejet akcijski program, ki bo omogočil dolgotrajnejšo sanacijo proizvodnje in poslovanja podjetja Peko.

Marta Gorjup Brejc, predsednica uprave
Mag. Darko Tisaj, predsednik nadzornega sveta

6. zimsko srečanje Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije

Gorenjci najmnožičnejši, zmagovalci pa večinoma od drugod

Prejšnji teden so se člani Sindikata delavcev gostinstva in turizma iz vse Slovenije zbrali na Rogli na Pohorju na 6. zimskem srečanju. Nastopilo je nekaj več kot 100 tekmovalcev in tekmovalk, mnoge ekipe pa so spremljali tudi bučni navijači.

Najmočnejšo ekipo so poslali iz

podjetja Kompas Hoteli Kranjska Gora, kar se tudi spodobi, saj je Kranjska Gora zibelka naše smučarije. Močna ekipa je bila tudi iz podjetja Casino Maribor, medtem ko smo udeležence iz Ljubljane lahko prešteli na prste ene roke.

Tekmovanje je, tako kot se za gos-

tinsko-turistične delavce spodobi, potekalo v zelo veselem razpoloženju, kar pa ne pomeni, da ga nekateri niso vzeli presneto zares. Zato so lahko navijači spremljali lepo smuko in športno borbo za pokale, kar je omogočalo tudi izvrstno pripravljeno smučišče.

Kljub pomladanskemu vremenu so bili pogoji za smuko dobri.

Zmaga je sladka.

Klepet med prijatelji.

Po tekmovalnem delu so se udeleženci zbrali na družabnem srečanju, kjer sta predsednik in sekretarka republiškega odbora Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije **Iztok Bratož** in **Karmen Leban** najboljšim podelila pokale in nagrade. Popoldne in večer pa so udeleženci preživeli ob glasbi, plesu in prijetnem druženju.

Tomaž Kšela

Na srečanju se je zbralo več kot 100 tekmovalcev in navijačev.

Najboljši so prejeli pokale in nagrade.

Rezultati:

Veleslalom ženske od 40 do 50 let: 1. Marina Karo (Unior turizem), 2. Dragica Vilfan (Toplice Bled), 3. Romana Kokalj (Kompas Kranjska Gora), **ženske od 30 do 40 let:** 1. Avgusta Lovrač (Trojane), 2. Tanja Šenica (Krka Zdravilišče Novo Mesto), 3. Ljuba Borše (Krka Zdravilišče Novo mesto), **ženske do 30 let:** 1. Sonja Košir (Kompas Kranjska Gora); **moški nad 50 let:** 1. Ivan Jurše (upokojenec), 2. Franc Kramer (Krka Zdravilišče Novo mesto), 3. Alojz Derganc (Krka Zdravilišče Novo mesto), **moški od 40 do 50 let:** 1. Srečko Retuznik (Unior turizem), 2. Marjan Kšela (Terme Maribor); 3. Miran Bratuž (Hit Nova Gorica), **moški od 30 do 40 let:** 1. Janez Biol (Peca Mežica), 2. Bor Rojnik (Hit Nova Gorica), 3. Jože Kojc (Casino Maribor), **moški do 30 let:** 1. Matej Faganel (Hit Nova Gorica), 2. Rok Rakovič (Hit Nova Gorica), 3. Jože Medle (Krka Zdravilišče Novo mesto).

Med ženskami je najdlje na progi zdržala **Zorica Mlekuž iz Kompassa Kranjska Gora**, med moškimi pa **Matija Dominko** prav tako iz **Kompassa Kranjska Gora**. Oba sta si za vztrajnost prislužila lepe nagrade.

Glavni sponzor srečanja je bilo podjetje **Adriatic d. d.** - PE Celje. Sindikatu je priskočilo na pomoč tudi več manjših sponzorjev.

Neutrudni organizatorji: **Karmen Leban** (levo), **Iztok Bratož** in **Cvetka Kos**.

Humoreska

"Poglej, poglej, Vili, kako veliko klobaso si danes dobil za malico," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi smeje dejal skladiščnik Rudi. "Poglej jo, kako je mastna! Povem ti, da ti lahko škoduje, če boš celo pojedel. Zate bi bilo najbolje, da bi jo odstopil meni."

"Rudi, ali te ni strah, da bi ti ta klobasa dvignila holesterol, če bi jo pojedel?" je smeje povprašal strugar Lojze. "Takšnale mrcina ti takoj tako dvigne holesterol in trigliceride v krvi, da si za stopničko bližje infarktu!"

"Človek se mora kdaj pa kdaj za prijatelje tudi žrtvovati," je še vedno smeje odvrnil Rudi. "Sicer pa, zakaj bi bilo ravno mene strah holesterola, če se ga člani uprave naše tovarne z direktorjem na čelu prav nič ne bojijo. Vsak dan se tako bašejo z zrezki in klobasami, kakor da bi bile zastojni!"

"Saj zanje tudi so!" je vzkliknila kuharica Špela. "Direktor mi vsak mesec, ko pregleduje jedilnik za našo menzo, svetuje, naj kuham delavcem zdravo hrano: zelje, fižol in repo. Sam pa pod pretvezo, da pričakuje poslovne partnerje, zase in za člane svoje uprave v sobo za goste naroča cele gore mesa. Zadnjič, ko je bil na obisku en sam poslovnež iz Anglije, se je na slavnostnem kosilu, ki ga je direktor priredil njemu v čast, pošteno najedlo in napilo še 15 naših šefov in podšefov. Anglež pa je pojedel samo zajemalko zelenjave in tri liste solate ter spil dva deci navadne vode."

"Ali mislite, da so občinski funkcionarji kaj boljši od naših šefov?" je povzdignil glas kurir Peter. "Soseda, ki dela kot tajnica na občini, mi je ravno včeraj povedala, da je župan zaradi proračunskega primanjkljaja na občini razglasil vsesplošno varčevanje. Zato so zaposlenim ukiniteli stimulacijo za uspešnost pri delu, zmanjšali pa so jim tudi regres za malico. Medtem ko pri izdatkih za delavce župan varčuje, pa ministre, ki prihajajo na obisk v občino, skupaj z vsemi njihovimi spremljevalci vabi na razkošna kosila v najdražje restavracije."

"Edino pravilno!" je kot iz topa ustrelil Rudi.

"Rudi, si nor, ali je kaj drugega narobe s tabo?" je presenečeno dejala Špela.

"Resno mislim!" je odvrnil Rudi. "V tej deželi še nobena manj razvita občina ni dobila razvojnih sredstev iz državnega proračuna, če ni delala gostij za ministre in državne uradnike. Vsaj polovico denarja, ki ga dobi od države, mora občinsko vodstvo na takšen ali drugačen način vrniti visokim državnim uslužbencem in funkcionarjem."

"To mi zveni nekam znano!" je zamišljeno dejal Peter. "Ali se ne dogaja nekaj podobnega tudi z nepovratnimi sredstvi, ki jih država daje iz proračuna podjetjem in podjetnikom?"

"Namesto da govorimo, kje vse se to dogaja, naj raje nekdo pove, kje pri nas se takšne nepravilnosti ne dogajajo," je nejevoljno dejal Lojze. "Saj veste, kako to gre: roka roko umije, obe skupaj pa obraz!"

"Jaz sam zase lahko mirno rečem, da si nisem še nič prisvojil in da sem poštenjak," je ponosno dejal Peter. "Zato lahko mirno spim in vsakemu pogledam v oči!"

"Peter, nehaj nakladati!" se je razburil Rudi. "Kdo pa govori o tebi! Saj poznaš pregovor: lahko je biti pošten, dokler človek nima druge možnosti! Zate vsi vemo, da si poštenjak, ker druge možnosti sploh nimaš in

ti kaj drugega tudi ne preostane. Kdo ve, kako bi se šele ti pokvaril, če bi te pripustili k državnemu koritu?"

"Tako kot naša vlada že ne, čeprav je po volitvah še rosno mlada!" je vzkliknil Peter.

"Kaj pa ga je zopet ušpičila?" je zanimalo Špelo.

"Ali nisi prebrala v časopisih?" je začel pojasnjevati Peter. "Vlada želi na eni strani delavcem ukiniti plačan polurni odmor med delom, po drugi strani pa daje za plače bivših ministrov in drugih vladnih funkcionarjev, ki nič ne delajo, vsak mesec 16 milijonov tolarjev."

"Neverjetno, kakšna dvojna morala!" se je prijetla za glavo Špela.

"Zakaj pa se bivši ministri po izteku mandata ne zaposlijo v svojem poklicu?" je zanimalo Lojzeta.

"Zakaj le bi se zaposlili za plačice po kolektivni pogodbi, če jim vlada vsak mesec daje mastne ministrske plače?" je odvrnil Rudi. "Brezposeln minister ali visok državni funkcionar dobi od vlade v enem mesecu več kot ti Lojze vse leto!"

"Kako je to mogoče?" je presenečeno povprašal Lojze. "Saj vendar zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti limita najvišje denarno nadomestilo, ki ga lahko prejme brezposelni delavec!"

"Ne mlati prazne slame!" je nejevoljno dejal Rudi. "Saj veš, da ta zakon za ministre in bivše poslance ne velja!"

"Kako da ne? Kaj ga nisi ravno oni sprejeli?" je zanimalo Lojzeta. "Seveda so ga, vendar ne zase, pač pa za nas male ljudi – za ubogo rajo!" je pojasnil Rudi. "Zase so sprejeli boljši zakon!"

"Ali morajo biti tudi brezposelni ministri in poslanci vsak delovni dan doma dosegljivi zavodu za zaposlovanje, da jih lahko v nujnih primerih pokličejo na javno ali kakršnokoli drugo delo?" je zanimalo Špelo.

"Kje pa?" je zamahnil z roko Rudi. "Lepo te prosim, Špela, kdo pa bi te naše prejšnje ali zdajšnje politike kje zaposlil, saj sama vidiš, da niso za nobeno rabo! Zato njim tudi v času brezposelnosti ni treba iskati zaposlitve, temveč se lahko mirno ukvarjajo s politiko z upanjem, da bodo na novih volitvah spet izvoljeni."

"Aha, zdaj pa že razumem, zakaj zdajšnji ministri dajejo plače bivšim!" je vzkliknil Lojze. "Zato, da bodo bivši ministri po tem, ko bodo zopet na oblasti, dajali plače sedanjim!"

"Ja, tako je pač to! Tisti pri koritu očitno najbolj skrbijo za to, da imajo svoj go rit na toplem, potem pa šele za tisto, za kar so plačani!"

"Če je tako, pa naj bo tako!" je dejala kuharica Špela, vzela z mize skledo z ričetom in z njo odkorakala v kuhinjo. Ko se je vrnila, pa je imela v rokah zvrhan pladenj zrezkov in klobas, ki ga je postavila pred nas. Čez čas je zazvonil telefon.

"Halo," je dejala Špela in za trenutek prisluhnila. Nato pa je energično rekla: "Gospod direktor, danes lahko vaše poslovne partnerje in člane vašega kolegija razveselim samo še z ričetom. Vsi drugi meniji so že pošli. No, če niso prijatelji ričeta, pa tudi prav! Ga bom pa prihranila za jutri!"

"Naši ministri, občinski funkcionarji, direktorji ter raznorazni šefi in šefiči, ki jih je kot listja in trave, si ne znajo niti predstavljati, v kakšni godlji se bodo znašli, če bodo tudi nas delavce pripravili do tega, da bomo po njihovem vzoru začeli skrbeti samo za svoje riti!" je energično dejala Špela, ko je odložila telefon.

Črnogorec, ki noče zaostajati, pa pove: "Ko grem na delo, svojo mahnem po tazadni. Ko se vrnem, se njena še trese, vendar ne zaradi velikosti in čvrstosti, ampak zaradi tega, ker se z dela vrnem tako hitro."

Molk

"Včeraj je imel vaš direktor Abrahama. Kako ste ga proslavili!"

"Tiho?"

"Kako?"

"Z enominutnim molkom!"

Nadlegovanje

"Kako je bilo včeraj v kinu?"

"Grožno, trikrat sem se morala presesti!"

"So te nadlegovali?"

"Da, vendar šele četrti!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Dvojna morala

Nagrada in kazen

"Kako žena nagradi moža?"

"Le kako! Tako, da da noge narazen vendar!"

"In kako ga kaznuje?"

"Kdo bi vedel!"

"Enako - samo da takrat moža ni zraven!"

Skleroza pa takšna

Mlada radijska novinarka obišče dom starejših občanov z nalogo, da ljudem predstavi, kako preživljajo jesen svojega življenja. Pogovor s prvim varovancem je potekal takole:

"Kaj najprej naredite, ko se zjutraj zbudite?"

"Poščijem se."

"Zaradi naših poslušalcev raje recite, da opravite malo potrebo."

"No, pa naj bo po vaše, opravim malo potrebo."

"Kaj pa naredite zatem?"

"Poserjem se."

"Lepše je, opravim veliko potrebo."

"Pa naj bo tudi to po vaše, opravim veliko potrebo."

"In kaj je pride potem na vrsto?"

"Potem pa vstanem!"

Dolg šiht

Srečajo se Anglež, Francoz in Črnogorec in se začnejo hvaliti s svojimi ženami.

Anglež kot prvi pove: "Ko moja jaha konja, ima noge do tal. To pa ni zaradi tega, ker je konj zelo majhen, ampak ker ima moja tako dolge in vitke noge."

Francoz nadaljuje: "Jaz lahko svojo okoli pasu objamem s prsti ene roke. Vendar ne zaradi tega, ker imam tako dolge prste in veliko roko, ampak zaradi tega, ker je tako zelo vitka."

Razpis seminarja

Vpliv zakona o finančnem poslovanju na podjetja

Seminar bo v četrtek, 19. aprila, od 9.00 do 16.45 ure v Domu sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4, soba 16/1.
Program priporočamo delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, članom svetov delavcev in sindikalnim predstavnikom na vseh ravneh sindikalne organiziranosti.
Pogoj za udeležbo je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

PROGRAM:

Zakon o finančnem poslovanju in naloge sindikatov

Izvajalec: **Brane Mišič**, izvršni sekretar v ZSSS

Določbe zakona o finančnem poslovanju
Likvidnost, solventnost, kapitalna ustreznost
Ukrepi za zagotavljanje plačilne sposobnosti (kratkoročni, dolgoročni)
Ugotavljanje povprečnega tveganja
Ukrepi za zagotavljanje kapitalne ustreznosti
Odgovornost članov uprav in nadzornih svetov

Delavnica: naredimo osnutek pravilnika o finančnem poslovanju za domače podjetje

Izvajalka: **mag. Cvetka Peršak**, strokovnjakinja za finančno računovodsko področje v gospodarskih družbah in svetovalka za malo gospodarstvo, finančna izvedenka, cenilka podjetij

Prijave na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 12. aprila.

Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.

Cena seminarja je 15.000 tolarjev za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno strokovno gradivo in osvežilni napitki). Prijavnici priložite potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar VII., sklic na številko 25".

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Opomba: Prosimo, da podatke izpolnite natančno in čitljivo, ker smo vam po zakonu o DDV dolžni izstaviti račun o plačilu kotizacije. Hvala za razumevanje.

PRIJAVNICA

za seminar **Vpliv zakona o finančnem poslovanju na podjetja**

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

.....

Davčna številka plačnika:

Točen naziv in naslov plačnika:

..... delovno mesto

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Sindikalni zaupnik: DA NE

Druge funkcije v sindikatu (navedite):

Član sveta delavcev: DA NE

Delavski predstavnik v nadzornem svetu: DA NE

Tel. št. doma: v službi:

Žig in podpis odgovorne osebe:

..... dne

.....

.....

NAJ SE VE ...

Delodajalec, pri katerem obstaja nevarnost za zdravje delavcev zaradi dela z rakotvornimi in/ali mutagenimi snovmi, mora pooblaščenemu zdravniku, ki izvaja obdobje in ciljane zdravstvene preglede, omogočiti ogled delovnih mest s to nevarnostjo. Delodajalec je na zahtevo pooblaščenega zdravnika dolžan izročiti podatke o delavcih in rezultate meritev koncentracij teh nevarnih snovi na teh delovnih mestih. Pooblaščen zdravnik mora pisno seznaniti tako delodajalca kot delavca, v čigar telesu je odkril koncentracije določenih snovi, ki odstopajo od mejnih. Pisno mora tudi predlagati spremembo ocene tveganja delovnega mesta in delavcu dati pisne zdravniške nasvete. Pisno pa mora o vsem obvestiti tudi pristojni organ in delavskega zaupnika oziroma svet delavcev.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim in/ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 38/2000), ki se bo 1. I. 2002 začel v celoti uporabljati (prilagoditev tehnologije). Veljajo pa že členi o obveščanju delavcev in varovanju njihovega zdravja.

Razpis seminarja

Učinkovito soupravljanje

Seminar bo od 9. do 11. aprila v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1 (pričetek v ponedeljek ob 9.00 uri, zaključek v sredo ob 13. uri).
Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, združenih v ZSSS.

PROGRAM:

Način in strategija delovanja sveta delavcev

Predavatelj: **Milan Utroša**, izvršni sekretar v ZSSS

Vloga in naloge sveta delavcev na področju statusnih in kadrovskih zadev ter reševanja sporov z delodajalci

Predavatelj: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS

Soupravljanje delavcev ter varnost in zdravje pri delu

Predavateljica: **Lučka Böhm**, svetovalka v ZSSS

Vloga sveta delavcev na področju plač ter pri obravnavi gospodarskih rezultatov družbe

Predavateljica: **Vekoslava Krašovec**, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Kolektivne pogodbe in soupravljanje

Predavateljica: **Metka Rokсандić**, izvršna sekretarka v ZSSS

Prijave za seminar pošljite na izpolnjeni prijavnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 2. aprila 2001. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav.

Udeležba na seminarju, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, je 25.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji.

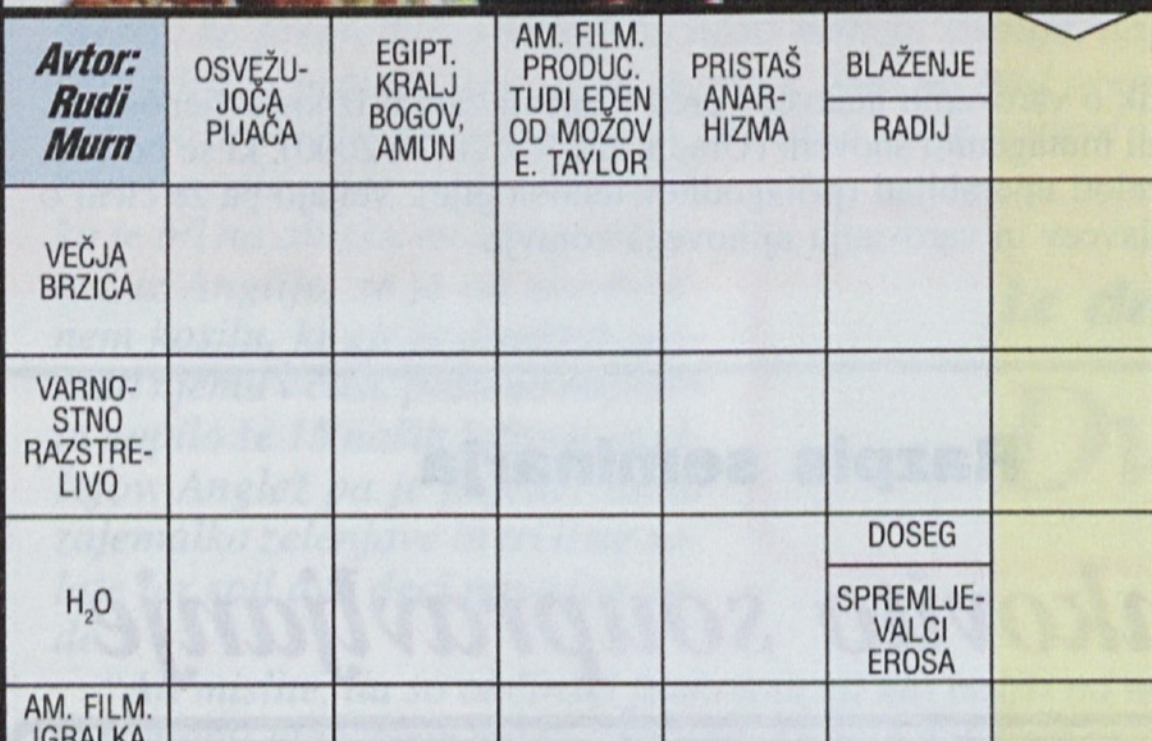
Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar II", sklic na številko 07.

Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije skladno z zakonom delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penziona v dvoposteljni sobi je 8400 tolarjev).

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

						ZAKONSKA PARA, KI STA SE RAZSLA.	TRMO-GLAVEC	KOSI BLAGA ZA BRISANJE NOSU	OČE	MAJHNO MESTO	Nova Delavska enotnost	VULKAN NA SICILIJU	ČAROVIK (KNJIŽNO)	ZNAČILNOST ANEKDOTIČNEGA	IME DVEH GRADOV V VERSAJSKEM PARKU				
						ŠTIRIKOTEN KOS LESA					PEVKA PRODNIK								
						EDEN OD JEZUSOVH SODNIKOV (PONCIJ)					Ž. IME								
						EVANGELIČAN													
						DOBESEDEN PREVOD													
						1													
						2			POD				KRILOV IVAN						
									POP PEVKA TURNER					USLUŽBENKA V NOČ. LOKALU					
Avtor: Rudi Murn	OSVEŽUJOČA PIJAČA	EGIPT. KRALJ BOGOV, AMUN	AM. FILM. PRODUC. TUDI EDEN OD MOZOV E. TAYLOR	PRISTAŠ ANARHIZMA	BLAŽENJE RADIJ							ITAL. PESNICA NEGRI							
VEČJA BRZICA							GLAVNO M. KOLO-RADA, ZDA	KRAVICA GLEDALIŠKA IGRA (ZASTAR.)				ROMAN-SKA NIKAL-NICA							
VARNO-STNO RAZSTRE-LIVO						VIDEM (ORIG.) KRAJ PRI ČRNEM KALU				KREDITNA BANKA		JAP. UM. DRSALKA (MIDORI) GOROVJE V AZIJI							
H ₂ O					DOSEG SPREMLJE-VALCI EROSA					ODPRTO OGNJIŠČE V SOBI PEVEC PESTNER									
AM. FILM. IGRALKA (JULIE; »MARY POPPINS«)						NINO ROBIČ NADAV		ORODJE ZA GLAJE-NJE LESA SAM LOWE					CANKAR						
	SVEČANA PARADNA OBLEKA	SLANO JEZERO V SREDNJI AZIJI	STANJE HRIPAVEGA LESKE-TANJE								TRNJE								
SREDNJEV. JADRNIC A S TREMI JAMBORI						IZREK, REK DOGMATIK					LJUDSKA MERA ZA VINO NASELJE								
ZAPOR					TEŽA EMBALAŽE HOLAND. KRAJINAR				3. BEETH-OVNOVA SINFONIJA		JEZERO MALAVI SLOV. ŠAHIST (JANEZ)								
LASTNINA (ZASTAR.)						LICEME-REC (REDKO) IME DVEH CELIN	ŠČINKA-VEC					TONE NOVAK							
PTIČ SEVERNIH MORIJ					PEVKA FITZGE-RALD DRAGO BULC			ETIOPSKI KNEZ OTTO WALLACH				NEER AERT VAN DER (1603-77) – HOLLAND-SKI KRAJINAR							
						3							LEVI PRITOK OBA, ZAH. SIBIRIJA	PRITOK LABE (IZ ČRK: ELASA)					
						4													
											NEMŠKI SPOLNIK SEVERNI JELEN		ZEBRA KITAJSKA UTEŽNA MERA					PERZIJSKI VLADAR	ALFI NIPIC
											DOLOČENA NAJVIŠJA ALI NAJNIŽJA MEJA ČESA				JONSKI OTOK (GR.) ANDREJ KURENT				
					UPAD MORSKE VODE			SUROVINA ZA IZDELAVO BARVIL											
					DEL KNJIGE			KDOR SE UKVARJA S KAŠI-RANJEM						Nagradna križanka št. 12					

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 12 (22. 3. 2001):

1:

2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 2. aprila 2001.**

Pravilna rešitev gesel iz 10. letošnje številke Nove Delavske enotnosti:
1. **ALYSSA MILANO**, 2. **ELLEN BARKIN**. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Niki Štimac**, Gradnikova 19, 5213 Kanal.